C27 – WEL3

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

18 oktober 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een statuut voor onthaalouders
Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de gevolgen van het arrest van het Arbeidshof van Gent voor de discussie betreffende het toekennen van een statuut aan onthaalouders
Met redenen omklede moties

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de invoering van de zorgverzekering
Interpellatie van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de organisatie van de zorgverzekering in Brussel
Met redenen omklede motie

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aangekondigde vaccinatiecampagne tegen meningitis C

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de Noodhulptelefoon in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

C27 – Omslag 2

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een "on-line casino"

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over preventiecampagnes inzake prostaatkanker

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 18 oktober 2001

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.09 uur.*

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een statuut voor onthaalouders

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de gevolgen van het arrest van het Arbeidshof van Gent voor de discussie betreffende het toekennen van een statuut aan onthaalouders

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een statuut voor onthaalouders, en van mevrouw Dillen tot minister Vogels, over de gevolgen van het arrest van het Arbeidshof van Gent voor de discussie betreffende het toekennen van een statuut aan onthaalouders.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, collega's, mevrouw de minister, we hebben u al een aantal keer ondervraagd over het statuut van de onthaalgezinnen. Mijn vraag was al een hele tijd klaar, maar ondertussen was u afwezig, zodat u de tijd had om een weliswaar nietszeggend persbericht rond te sturen over een sociale bescherming voor onthaalouders. Zo worden onze initiatieven altijd wel doorkruist.

In uw beleidsbrief hebt u gezegd dat u wenst te werken aan een regeling en een statuut voor onthaalgezinnen. In het landschap van de kinderopvang is het immers van belang dat mensen vrij kunnen kiezen tussen een dienst voor onthaalgezinnen in de particuliere sector en een in de gesubsidieerde sector, en tussen onthaalgezinnen en kinderdagverblijven.

In antwoord op een schriftelijke vraag hebt u ook gezegd dat het enorm moeilijk is voor de diensten om onthaalgezinnen te vinden. Op dit moment zou ongeveer 30 percent van de diensten voor onthaalgezinnen daardoor in moeilijkheden verkeren. Ik heb in mijn regio ook een rondvraag gedaan, en verschillende diensten signaleerden problemen. Een verantwoordelijke kondigde aan halftijds te zullen moeten werken bij gebrek aan onthaalmoeders. Andere diensten hebben maar een stuk of vijftien onthaalmoeders, en zoeken al meer dan een jaar naar meer, maar zonder er te vinden. Dat probleem is u bekend.

Destijds zijn heel wat onthaalmoeders op straat gekomen met hun terechte vraag naar een redelijk statuut. De onthaalmoeders zijn geëvolueerd. Ze zijn vroeger begonnen vanuit een vrijwillig engagement, maar nu kunnen we terecht spreken van een beroep van onthaalouder, en dus niet alleen van onthaalmoeders.

U hebt vaak gezegd dat er werd gewerkt aan een statuut in samenwerking met de federale overheid. In april zei u dat er nog geen concreet voorstel was en dat u op de federale overheid moest wachten. U hebt ook geregeld gezegd dat u zich kon vinden in het voorstel van een vangnet van minister Vandenbroucke, hoewel dat een meerkost van 300 tot 400 miljoen frank met zich zou meebrengen.

Nochtans verneem ik dat minister Vandenbroucke bij interpellaties in de Kamer heeft gezegd dat de regeling van een statuut afhangt van de gemeenschappen. Het zijn echter de gemeenschappen die niet voluit gaan, en die zeggen dat ze er effectief voor willen betalen zodat een en ander op een goede manier gebeurt. Zij beslissen dus over de aard van dit statuut. (*Opmerkingen van minister Mieke Vogels*)

Becq

U zou moeten wegen op het federale niveau. Een hele tijd geleden hebt u op mijn interpellatie geantwoord dat het een federale regeling moet zijn en dat we niet kunnen oordelen wat op federaal niveau moet worden beslist. We zouden alleen kunnen goed- of afkeuren wat er uiteindelijk beslist is. In de teksten van de interpellaties die in de Kamer zijn gehouden, lees ik dat er wordt geantwoord dat de federale overheid kan zorgen voor een goed statuut als de gemeenschappen ervoor betalen. De socialisten betreurden daarbij dat er geen beter statuut uit de bus komt dan het nu voorgestelde nepstatuut. U draagt dus een grote verantwoordelijkheid.

Blijkbaar is er na het wederzijdse pingpongspel een akkoord dat het nepstatuut volstaat om de onthaalouders te paaien. Dat nepstatuut voorziet inderdaad in een aantal socialezekerheidsrechten. Er was vooral vraag naar een inkomensgarantie en een werkloosheidsgarantie voor de dagen waarop er geen kinderen komen, en naar een ongevallen- en ziekteverzekering. Het nepstatuut voorziet in een fragmentarische regeling op het vlak van sociale zekerheid, die echter geen enkele implicatie heeft op arbeidsrechtelijk vlak.

We werden dan ook in positieve zin verrast door de uitspraak van het Arbeidshof van Gent, die meteen de aanleiding vormde tot deze interpellatie. De uitspraak luidde duidelijk dat onthaalouders volwaardige werknemers zijn. Er wordt echter uit allerlei hoeken gezegd dat het daar in Bredene om een heel specifieke situatie ging. Het gemeentebestuur zou zich niet verweerd hebben, omdat het zelf vond dat het inderdaad een werknemer was. Anderen zeiden dat we moeten kijken naar de specifieke overeenkomst tussen de gemeenten en de onthaalouders. Deze overeenkomst zou een hele sterke band tussen werknemer en werkgever inhouden, die echter niet in alle overeenkomsten tussen diensten en onthaalgezinnen is terug te vinden.

Welnu, ik heb verschillende van die overeenkomsten van de diensten opgevraagd. Die zijn allemaal gelijkaardig geformuleerd, in de zin dat er ernstige eisen worden gesteld aan de onthaalgezinnen, zowel inzake beschikbaarheid als inzake kwaliteiten. Daartegenover staan engagementen die we bij elke werkgever terugvinden en engagementen inzake vorming en dergelijke.

Het arrest van het Arbeidshof kan dus niet zomaar terzijde worden gelegd. Alle onthaalgezinnen die in een gelijkaardige situatie verkeren, zullen op een gelijkaardige uitspraak kunnen rekenen. Dat zijn de meeste onthaalgezinnen, zeker deze die onder het rechtsgebied van het Arbeidshof van Gent vallen, maar eigenlijk ook de andere. Een uitspraak van een rechtbank betreft uiteraard alleen de twee partijen, en heeft geen rechtskracht ten aanzien van de hele gemeenschap, of ten aanzien van alle onthaalgezinnen. Toch is het ook een belangrijk precedent van een Arbeidshof, dat bij een volgende uitspraak moeilijk zichzelf kan tegenspreken. De waarde daarvan moet juist worden ingeschat.

Vanmorgen hoorde ik de VLD-voorzitter nog verklaren dat hij van de rechtsstaat gebruik wil maken inzake het stakingsrecht. Welnu, ik hoop dat hij luistert, want ik vraag me af hoe hij wil handelen ten aanzien van de wijze waarop nu wordt omgegaan met het arrest van het Arbeidshof van Gent, en geweigerd wordt er de waarde van een precedent aan te hechten.

Mevrouw de minister, wat is het antwoord van de Vlaamse regering op het arrest van het Arbeidshof van Gent ? We leven in een rechtsstaat, met uiteraard ook een scheiding der machten, maar waar ook belangrijke uitspraken worden gedaan waarvan men mag verwachten dat het beleid zich ernaar richt.

Op welke termijn denkt u te komen tot de realisatie van een volwaardig statuut ? Naar aanleiding van deze fragmentarische regeling voor onthaalgezinnen heb ik vroeger al gezegd dat ik kan begrijpen dat in bepaalde situaties niet meteen alles mogelijk is, maar dat er dan ten minste gewerkt kan worden aan een algemene regeling of een algemeen statuut. We hebben u echter nog nooit horen zeggen dat u daaraan wilt werken, en u hebt ook nog nooit over een timing gesproken. We hebben u nog nooit horen zeggen dat u bepaalde stappen onderneemt en dat u op een bepaald moment bij een statuut denkt uit te komen. Op welke termijn en op welke manier denkt u dan een volwaardig statuut te realiseren ?

Zijn er nog onderhandelingen, of is de beslissing al gevallen in een gezamenlijk overleg met de federale overheid en de andere gemeenschappen ? Welke houding neemt u als gemandateerde van de Vlaamse regering aan ten aanzien van het vangnet dat nu besproken wordt ? Neemt u nog dezelfde houding aan, nu u geconfronteerd wordt met de uitspraak van het Arbeidshof van Gent, of wenst u zich er toch naar te richten ?

Wat zijn de financiële en inhoudelijke gevolgen voor de onthaalgezinnen, voor de diensten, en voor

Becq

de Vlaamse overheid ? Een van de discussiepunten is wie de werkgever is, de diensten of de Vlaamse overheid. Hoe zult u daarop reageren ? Ik kan me de vrees voorstellen van de diensten dat hun onthaalouders naar de rechtbank zullen stappen met hun eis van een volwaardig statuut, en dat ze dan zullen moeten instaan voor de regeling van dat statuut. Dat zou immers betekenen dat ze ook vakantiegeld moeten uitbetalen, en aan alle andere verplichtingen van de werkgever moeten voldoen.

Hoe zult u als vertegenwoordiger van de Vlaamse regering aan die gevolgen tegemoetkomen, zowel op financieel vlak, wanneer de diensten gevraagd wordt om alle elementen van een arbeidsrechtelijk statuut in acht te nemen, als op het vlak van ondersteuning en regelgeving ? Het is immers niet zo eenvoudig om de diensten tot werkgevers te maken. Er zal ook een aangepaste regelgeving moeten zijn. Hebt u voorzien in een timing daarvoor ?

Ten slotte, op welke manier denkt u het aantal kinderopvangplaatsen op te trekken en de vrije keuze voor onthaalgezinnen, instellingen of kribbes verder te garanderen terwijl het beroep van onthaalouder van zijn aantrekkingskracht blijft verliezen ? Ik heb heel wat vragen bij het nepstatuut dat nu naar voren wordt geschoven. Minister Landuyt zei dat hij tegen de DAC-statuten was en dat de betalingen voor DAC-statuten in de buitenschoolse kinderopvang werden opgeschort. Nu geeft de Vlaamse regering mee haar goedkeuring aan een nieuw nepstatuut. Op welke manier kan de kinderopvang verder worden uitgebouwd, als het beroep van onthaalouder zijn aantrekkingskracht blijft verliezen ?

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik zal er niemand van moeten overtuigen dat het hebben van kinderen een zegen is, die veel kansen biedt, maar die helaas ook een aantal moeilijke consequenties met zich meebrengt. Dat geldt in de meeste gevallen ook voor moeders die voorheen uit werken gingen maar, nadat ze kinderen kregen, een keuze moesten maken.

We pleiten in de eerste plaats voor een volledige keuzevrijheid. Zij moeten enerzijds bewust kunnen kiezen om thuis te blijven voor de opvoeding van de kinderen, met de financiële consequenties van dien. Anderzijds moeten ze even goed bewust kunnen kiezen voor buitenshuis werken. Ingeval van die laatste keuze, moet er echter een harmonieuze combinatie tussen gezin en arbeid mogelijk zijn. Daarvoor is een kwaliteitsvolle en betaalbare kinderopvang essentieel.

Kinderopvang is een basisvoorziening waarin de overheid een belangrijke verantwoordelijkheid draagt. De onthaalouders spelen daarbij een zeer belangrijke rol. Het volstaat echter niet meer met wierook te zwaaien naar de onthaalouders, zonder daar de juiste consequenties aan te verbinden. Onthaalouders zijn immers geen vrijwilligers. Ze hebben een volwaardige arbeidsopdracht. Dat moet ook worden vertaald in een gelijkschakeling met andere professionele activiteiten, wat belangrijke gevolgen heeft. Dit betekent dat de onthaalouder recht heeft op bescherming en op dezelfde rechten, en uiteraard ook plichten, als andere mensen die in onze samenleving een professionele activiteit uitoefenen. De onthaalouder heeft het recht een beroep te doen op de sociale zekerheid, op een uitkering bij arbeidsongeschiktheid of werkloosheid, op vakantiegeld, op een pensioen, kortom op een volwaardig statuut.

De uitwerking van een volwaardig statuut is uiteraard geen exclusieve Vlaamse bevoegdheid, maar Vlaanderen draagt daarbij wel een bepaalde verantwoordelijkheid. Reeds jaren lang, ook al tijdens de vorige regeerperiode, wordt in het Vlaams Parlement door vertegenwoordigers van de verschillende fracties terecht vurig gepleit voor de invoering van een volwaardig statuut. Het is echter veel geblaat en weinig wol.

Tot op vandaag heeft de onthaalouder quasi geen echte bescherming. Er is nog niets fundamenteels aan de situatie veranderd. Er zijn wel een aantal kleine maatregelen genomen. Er werden vele beloften gedaan, ook door federaal minister Vandenbroucke. Maar er zijn nog geen resultaten.

Ondanks de reeds geleverde inspanningen blijft er nog steeds een tekort aan opvangouders. Het wordt steeds moeilijker om onthaalouders te vinden. We stellen immers een daling vast, zij het geen spectaculaire. Dat is niet verwonderlijk, gezien het gebrek aan rechtszekerheid. Onthaalouder zijn is een echte job en er zijn maar kandidaten voor een job als deze aantrekkelijk is. Dat is een basisprincipe van arbeid. Het aantrekkelijk maken van die job vereist dringend een volwaardig statuut. Dat is er vandaag niet.

De redenen die daarvoor worden gegeven, verschillen naargelang ze afkomstig zijn van de fede-

Dillen

rale of de Vlaamse overheid. De federale minister legt de bal in het kamp van de deelstaten en beweert dat hij – ik citeer – 'wel bereid is mee te werken aan een verbetering van het statuut van de onthaalouders – hij spreekt dus niet over een volwaardig statuut-, maar dat de verschillende deelstaten de financiële consequenties die onlosmakelijk verbonden zijn met een volwaardig sociaal statuut, niet willen betalen.'

Langs de pers hebben we vernomen dat er een zekere vooruitgang zou zijn. Er is sprake van een principeakkoord over een verbetering van het statuut tot een soort van sociaal vangnet. Nog steeds gaat het niet om een volwaardig statuut. Er zou een verzekering komen voor een aantal vormen van geneeskundige verzorging, voor arbeidsongeschiktheid en beroepsziekte. Maar er is nog geen sprake van opzegvergoedingen, dertiende maand, betaald verlof, werkloosheidsuitkeringen, enzovoort. Er is dus geen volledige bescherming. Blijkbaar is de meerderheid nog steeds niet bereid om een volwaardig statuut uit te werken, en wordt er slechts gedacht aan een tussenoplossing met een blijvend nepstatuut.

Vandaag is dit dossier echter in een stroomversnelling terechtgekomen door een arrest van het Arbeidshof van Gent. Dit zeer belangrijke arrest werd uitgesproken naar aanleiding van een vordering van een onthaalouder tegen de gemeente Bredene. Er werd een opzegvergoeding gevorderd ten gevolge van het feit dat die onthaalouder door de gemeente Bredene werd ontslagen. Het Arbeidshof te Gent heeft de vordering van de onthaalouder gegrond verklaard en heeft een opzegvergoeding toegekend. Dit is een zeer belangrijk arrest.

Het Arbeidshof te Gent bevestigde uitdrukkelijk dat de gemeente moet worden beschouwd als de feitelijke werkgever, en de onthaalouder als een werknemer. Daarenboven stelde het Arbeidshof dat de activiteiten van een onthaalouder dienen te worden omschreven als hoofdzakelijk een hoofdarbeid, met als gevolg dat de regels van het bediendenstatuut moeten worden toegepast. Met andere woorden, de ontslagvergoeding voor bedienden wordt in het arrest toegekend.

Het arrest is op dit ogenblik zeker al gezaghebbend, al is het nog niet in kracht van gewijsde gegaan, gezien de termijn van drie maanden voor het cassatieberoep. Uit het antwoord van minister Van Grembergen van vorige week op een actuele vraag over dit onderwerp blijkt trouwens dat niet meer wordt overwogen in cassatie te gaan. De uitspraak staat dus vast. Daarmee is een belangrijk precedent geschapen met verstrekkende gevolgen.

Het huidige nepstatuut van de onthaalouder, die geen loon krijgt maar een fiscaal vrijgestelde onkostenvergoeding, wordt door dit belangrijke arrest volledig onderuitgehaald. Ik vrees dat ook de nieuwe regeling een juridische toets niet kan doorstaan, als opnieuw onthaalouders een procedure voeren. Nochtans kan niemand ontkennen dat het de plicht is van de Vlaamse regering te handelen overeenkomstig de arbeidswetgeving, aldus minister Van Grembergen. Het statuut is volledig onwettig, en dat zal ook na de aangekondigde veranderingen zo blijven.

Het arrest zet de deur open naar een volwaardig statuut, met een volledige bescherming door de sociale zekerheid. Daarbij mag niet worden vergeten dat het arbeidsrecht dwingend is. Het moet worden nageleefd. Het hoeft geen betoog dat er een sneeuwbaleffect kan ontstaan, wanneer vele onthaalouders het voorbeeld van de onthaalouder uit Bredene zullen volgen. Daarenboven heeft het arbeidsrecht een terugwerkende kracht. Bij het instellen van een vordering kan tot vijf jaar worden teruggegaan. Ik wil daarmee geen paniek zaaien ; het is een reëel gevolg van het arbeidsrecht.

Het arrest heeft niet alleen belangrijke gevolgen voor de federale en Vlaamse Regering, maar ook voor alle diensten die onthaalouders tewerkstellen. De gemeenten en een aantal OCMW's, maar ook privé-organisaties, kunnen de nadelige financiële gevolgen van zo'n procedure ondergaan.

Het principe dat door dit arrest van het Arbeidshof te Gent wordt vastgesteld, komt zeker niet als een donderslag bij heldere hemel. Reeds talrijke malen hebben specialisten in het arbeidsrecht gewaarschuwd voor de onwettigheid van het huidige nepstatuut. Ik kan vele citaten aanhalen. Professor Blanpain, toch een gezaghebbende stem op het gebied van arbeidsrecht, zei nog in juni van dit jaar dat onthaalouders de facto werknemers zijn en moeten kunnen genieten van de bescherming van het arbeidsrecht en socialezekerheidsrecht. Verder zegt hij ook : 'Dat de betrokken federale minister, de Vlaamse minister van Welzijn en de diensten van de RSZ die onwettelijke en strafbare toestand dulden, en meteen massaal sociale en fiscale fraude in de hand werken, is onvoorstelbaar.'

Ik kan nog andere citaten aanhalen, van collega's van professor Blanpain. Nog nooit hebben specialisten arbeidsrecht een andere mening laten horen.

Dillen

De uitspraak van het Arbeidshof van Gent heeft de discussie over het toekennen van een volwaardig statuut aan onthaalouders in een stroomversnelling gebracht. Het is belangrijk dat definitief werk wordt gemaakt van dat statuut, met rechten en plichten voor alle betrokken partijen. Ik denk overigens dat het duidelijk is dat een volwaardig statuut een bediendenstatuut moet zijn.

Minister Vogels kan het arrest van het Arbeidshof van Gent niet naast zich neerleggen. Welk standpunt neemt de Vlaamse regering over dit vraagstuk in, gezien dit belangrijke arrest en gezien het feit dat het arbeidsrecht van dwingende aard is ? Welke maatregelen heeft de minster al genomen ? Minister Van Grembergen heeft aangekondigd dat men bij het OCMW, de gemeenten, Kind en Gezin en andere instellingen die onthaalouders organiseren, zou nagaan hoe de contracten zijn opgesteld. Gebruikt men dezelfde contracten als deze in Bredene, of gaat het om andere contracten ? Ik heb mijn huiswerk gedaan. De contracten die ik heb gezien, wijzen op het bestaan van een werkgever-werknemerrelatie. Hebt u al maatregelen getroffen ? Wat zijn de financiële gevolgen van dit principearrest op de begroting ?

Toen deze interpellatie werd ingediend, kenden we nog niet het principeakkoord dat u hebt bereikt met de federaal bevoegde minister. Kunt u daarover enige toelichting geven, en hoe is het gesteld met het overleg met uw federale collega ?

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, men kan de toestand op twee manieren beoordelen. Is de fles halfvol, of is ze halfleeg ? In elk geval stellen we vast dat er een begin is gemaakt van sociale bescherming, en dat er nu een statuut is. Sommigen zullen dat een nepstatuut noemen. Maar het is tenminste een statuut. Dat betekent niet dat de mensen uit de sector geen bedenkingen kunnen hebben. Sommige alleenstaande onthaalmoeders zeggen dat de bescherming niet volstaat. Onthaalmoeders met een partner zijn via die partner aan het socialezekerheidsrecht onderworpen. Voor hen hoeft het niet, want het aangeboden statuut levert weinig meerwaarde op. Vandaag zijn ze ten laste van hun echtgenoot. De fiscus en ook het ziekenfonds beschouwen hen als personen ten laste, en de vergoeding is niet belastbaar.

De gemiddelde vergoeding voor onthaalmoeders schommelt rond de 28 tot 30.000 frank per maand. Slechts enkelen halen 45.000 frank. In Bredene zijn er 21 onthaalmoeders. Zeven zijn bij mij geweest om te zeggen dat ze willen stoppen omdat het de moeite niet meer loont. Ze genieten al van rechten via hun echtgenoot. In het arrest van het Arbeidshof is de gemeente veroordeeld tot het betalen van zesmaal 45.000 frank. De gemeente heeft betaald. De betrokken onthaalmoeder heeft van die 270.000 frank 139.000 frank ontvangen. Haar nettoinkomsten vallen dus eerder tegen.

Uitgaven voor geneeskundige verzorging en arbeidsongeschiktheid zouden gedekt zijn. Enkel aan de hand van de uitvoeringsbesluiten kunnen we nagaan of de primaire arbeidsongeschiktheid in het eerste jaar wordt omgezet in invaliditeit. Dat is allemaal nog onduidelijk. Er is vooral een sociaal statuut nodig voor alleenstaande onthaalmoeders. Naar aanleiding van het arrest van het Arbeidshof heeft minister Van Grembergen gezegd dat Bredene een zeer specifieke arbeidsovereenkomst heeft. Ik ontken dat : Bredene heeft gewoon de overeenkomsten van Kind en Gezin gebruikt. Ik ga er dus van uit dat het arrest op iedere onthaalmoeder van toepassing is.

In het arrest legt men de nadruk op het feit dat men toezicht en gezag uitoefent, en dat er sprake is van hoofdarbeid. Er is zeker sprake van toezicht en gezag voor onthaalmoeders die bij een dienst zijn aangesloten. Men kan zich de vraag stellen of dat ook geldt voor privé-onthaalmoeders. Ze krijgen maximaal eens per jaar een bezoek van Kind en Gezin. In elk geval denk ik dat de andere rechtbanken gelijkaardige arresten zullen uitvaardigen.

Wat zal er gebeuren ? In de begroting voor 2002 zullen we niets opzijzetten voor de onthaalmoeders. Ik heb minister Van Grembergen gewezen op het feit dat nieuwe richtlijnen uitblijven. Bredene zal geen middelen opzijzetten om die socialezekerheidsuitgaven te betalen. Andere gemeenten zullen dat ook niet doen. Ik wil nog iets zeggen over de alleenstaande onthaalmoeders en de onthaalmoeders met een partner. Ik vind dat we de onthaalmoeders de keuze moeten laten of ze al dan niet dat statuut aanvaarden. Vele onthaalmoeders vragen niet om zo'n regeling, want dat zal hen minder opleveren. Nieuwe onthaalmoeders zouden geen keuze mogen hebben.

Wat voorligt, is goed. Maar ik vrees dat we nu wat verstoppertje spelen, en het risico om gezien te worden, zal voortdurend aanwezig zijn. Elk incident zal leiden tot iets wat sterk gelijkt op wat in

Maes

Bredene is gebeurd. We zijn nog niet waar we moeten zijn. Maar het voorstel wegwuiven zonder een alternatief te formuleren, is ook niet goed. Laten we in de eerste plaats ons oor te luisteren leggen bij wat de mensen uit de sector zeggen.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : De uitspraak van het Arbeidshof van Gent leidde tot interpellaties in de Kamer, onder meer van mevrouw Van de Casteele. Uit het antwoord van minister Vandenbroucke blijkt dat hij de verantwoordelijkheid afschuift op de gemeenschappen. Hij zegt over het statuut van de onthaalmoeders : 'Bij de beleidskeuze kan men er van uitgaan dat terzake een beroep moet worden gedaan op zelfstandigen met een zelfstandigenstatuut, of op werknemers met een werknemersstatuut, of op personen die werken onder een statuut dat een mix is van beide vorige statuten, of noties zoals deze van Bea Van Buggenhout en mevrouw Boekaert die in opdracht van de Koning Boudewijnstichting het idee van semi-agorale arbeid uitwerkten. Welnu, de beleidskeuze behoort tot de bevoegdheid van de gemeenschappen.' Een beetje later zegt hij : 'Er werd terzake een werkgroep opgericht tussen de bevoegde federale en gemeenschapsministers en de werkzaamheden worden thans afgerond, hetgeen moet toelaten om binnenkort voorstellen te doen op de interministeriële conferentie. Nogmaals, de beleidskeuze behoort in essentie tot de gemeenschappen. Mochten mevrouw Vogels of haar collega's van de Franstalige Gemeenschap beslissen betrokkenen aan te werven als werknemers, dan is mijn probleem opgelost en komt er een welkome verlichting in mijn budget tot stand.'

In het licht van dit antwoord en van de toestand waarin het arrest ons heeft gebracht, heb ik enkele bijkomende vragen. Blijkbaar is er een principeakkoord tussen de gemeenschappen en de federale overheid. Kunt u iets meer vertellen over de inhoud ervan ? Hebt u kunnen vernemen of er in het verlengde daarvan een federale wetswijziging wordt voorbereid ? Heeft de Vlaamse Gemeenschap in financiële middelen voorzien om de uitgaven verbonden aan dit statuut te betalen ? Is er een tijdschema vastgelegd om de introductie van het nieuwe statuut te beginnen ? Hoe zult u de toestand voortvloeiend uit het arrest van het Arbeidshof van Gent, met onthaalouders die ressorteren onder een dienst van onthaalgezinnen en die wel degelijk als werknemers moeten worden beschouwd, overbruggen ? Hebt u een akkoord met de federale minister van Sociale Zaken afgesloten om ervoor te zorgen dat de RSZ-administratie dit arrest niet zal aangrijpen om de diensten voor onthaalgezinnen of de lokale besturen als werkgever aansprakelijk te stellen voor de betaling van de patronale socialezekerheidsbijdragen ? Dat laatste wordt in het antwoord van minister Vandenbroucke trouwens gesuggereerd.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, zoals de heer Maes al zei, moet in de eerste plaats worden opgemerkt dat we een uitstekend resultaat hebben behaald. Door deze overeenkomst is er een eerste stap gezet op weg naar een beter statuut voor deze mensen. Hun huidig statuut is er eigenlijk geen.

De aanleiding voor deze interpellatie was de uitspraak van het Gentse Arbeidshof, die als volgt kan worden samengevat. Onthaalouders zijn werknemers, hun band met de werkgever is dezelfde als in een gewone arbeidsovereenkomst, en dus hebben ze recht op alle bijbehorende arbeidsrechtelijke en sociale zekerheid.

De verwezenlijking van voldoende kwaliteitsvolle kinderopvang houdt ons natuurlijk al veel langer bezig dan vandaag. Kinderopvang is een essentieel onderdeel van het sociaal beleid. Onze fractie is een absolute voorstander van meer maatschappelijke waardering voor deze zorg.

Mevrouw de minister, uw plan om in deze regeerperiode 10.000 bijkomende opvangplaatsen te creëren, is en blijft enorm belangrijk en behoudt onze steun. Uw beleidsplan terzake geeft een volledig beeld van de behoeften en de verantwoordelijkheden in het kinderopvanglandschap. De volledige uitvoering van dit plan moet ervoor zorgen dat kinderopvang daadwerkelijk een basisvoorziening wordt.

Ik sluit mij aan bij de principiële stellingname van onder andere de Nationale Vrouwenraad en het Vrouwenoverlegkomitee die allebei ijveren voor goed uitgebouwde en gesubsidieerde kwalitatieve collectieve kinderopvang in alle buurten. Het is in het belang van mannen, vrouwen, kinderen en de hele maatschappij dat er wordt gezorgd voor voldoende kinderopvang. Pas dan is een vrije keuze voor de combinatie van een job buitenshuis en zorgtaken werkelijk mogelijk. Op dit moment moeten alle opvangvormen worden aangemoedigd. We kunnen ons niet veroorloven om selectief te zijn.

Volgens de rechtbank is de relatie tussen de onthaalouder en de opvangdienst identiek aan een ar-

Van Den Heuvel

beidsovereenkomst : een overeenkomst aangegaan uit vrije wil tussen twee partijen, de werkgever en de werknemer. De werknemer gaat akkoord om arbeid te leveren tegen een bepaalde vergoeding, en de werkgever geeft leiding, oefent gezag uit en houdt toezicht op de arbeid, en betaalt de vergoeding uit. De dienst die de kinderopvang regelt, is de werkgever en de persoon die deze arbeid uitvoert, is de werknemer.

De overheid geeft subsidies omdat ze een bepaalde zaak in het belang van de hele samenleving acht. Ze heeft evenwel geen rol in de afspraak tussen beide partijen. Ook de rechter beschouwt de overheid als een derde die niet tussenkomt in de arbeidsovereenkomst. Dat wil niet zeggen dat de Vlaamse overheid deze uitspraak zomaar naast zich neer moet leggen. We moeten anticiperen en ons anders organiseren. De vraag is of de subsidiërende overheid, gezien de gewijzigde omstandigheden, het maatschappelijk belangrijk vindt om in een ander systeem van kinderopvang bij onthaalouders te voorzien, en zo ja, onder welke voorwaarden, met welke personeels- en kwalificatienormen, enzovoort. Naar onze mening hebt u vroeger al geanticipeerd op de huidige veranderingen.

Verschillende groepen in de kinderopvang hebben voorstellen gedaan, van beperkte opsmukmaatregelen, over een plan voor een sociaal vangnet, tot de opstelling van een bediendenstatuut voor onthaalouders. Voor alle duidelijkheid : onze fractie is van mening dat het huidige statuut van de personen die in hun eigen woning kinderen opvangen, tekortschiet. Het is absoluut ontoereikend. De betrokkenen dragen de lasten van een beroepsactiviteit, zoals lange werkdagen, controles en permanente opleiding, zonder te genieten van de regeling voor werknemers met een arbeidsovereenkomst.

Mijn federale collega's hebben een wetsvoorstel ingediend dat inhoudt dat gecontroleerde opvangouders het statuut van thuisopvanger kunnen krijgen. Die wijziging heeft het voordeel dat de betrokkenen worden beschermd door het arbeidsrecht en de sociale zekerheid, en dat ze genieten van een tegemoetkoming van de werkgever voor de kosten die eigen zijn aan kinderopvang, onder meer voor voeding en woninginrichting.

De sector van de diensten voor opvanggezinnen is de belangrijkste formele opvangsector in Vlaanderen. Volgens de stand van zaken die u gaf in het voorjaar bleek deze sector nog te groeien. Toen al merkte u op dat dat niet evident zou zijn. De diensten hebben het steeds moeilijker om hun opvanggezinnen te houden en nieuwe aan te trekken. We kunnen er niet omheen dat de standpunten van de diverse betrokkenen en belanghebbenden niet eenduidig zijn. De diensten voor opvanggezinnen van de landelijke beweging in Limburg stellen dat ze alleen maar een sociaal vangnet wensen. Onthaalouders moeten garanties hebben in geval van ziekte of ongeval, verder een werkloosheidsverzekering, voor het geval er buiten hun wil kinderen wegblijven, en op termijn pensioenrechten. Deze organisaties, die een zeer grote groep onthaalouders vertegenwoordigen, zouden heel tevreden zijn met die voorzieningen. Ze hebben verklaard verheugd te zijn over de recente ontwikkelingen. Daarnaast zijn er natuurlijk ook andere groepen, die minder tevreden zijn.

We vinden het akkoord over het sociaal opvangstatuut dus absoluut een goede zaak. We zien deze regeling wel als een overgangssysteem. Daar moet overigens geen vaste termijn op worden geplakt. Zelf denken we aan een periode van een jaar of vijf. In die tijd moet werk worden gemaakt van het voorstel van wet dat is ingediend in de Kamer en waarin het recht op een arbeidsovereenkomst is ingeschreven. Die overgangsperiode mag ook iets langer duren, zodat rekening kan worden gehouden met de financiële gevolgen van dit voorstel.

De huidige onthaalouders moeten de keuze krijgen om in het huidige systeem te blijven of over te stappen naar het nieuwe systeem. We steunen volledig de ontwikkeling van een sociaal vangnet, onder voorwaarde dat het gaat om een overgangsregeling. Er werd een belangrijke stap vooruit gezet. Dat neemt niet weg dat het nog beter kan.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, over de rechterlijke macht en het arrest van het Arbeidshof is al genoeg gezegd. Ik heb daar niets aan toe te voegen. De uitspraak van het Arbeidshof is mijns inziens rechtsgeldig en heeft een duidelijke precedentswaarde, zoals iemand al zei.

We moeten deze uitspraak dus au sérieux nemen. We leven immers in een rechtsstaat. Zolang deze uitspraak niet teniet wordt gedaan door een hogere rechterlijke instantie, zoals het Hof van Cassatie, is het onze plicht ze te eerbiedigen.

Als de onthaalouders niet het sociaal statuut van zelfstandige hebben, is er duidelijk sprake van een arbeidsovereenkomst, gezien er een werkgevers-

Moreau

werknemersrelatie bestaat, gezag wordt uitgeoefend en toezicht wordt gehouden. Ik ben het helemaal eens met wat professor Blanpain heeft gezegd.

Ik heb vertrouwen in het overleg tussen de ministers van de verschillende bestuursniveaus. Het zou uiterst betreurenswaardig zijn als er in zo'n bijzonder ernstige zaak, waarin ouders, onthaalouders en kinderen zijn betrokken, geen fatsoenlijk overleg werd gevoerd tussen de bevoegde ministers en er een soort pingpongspelletje werd gespeeld.

De voorzitter : Mevrouw Baeke heeft het woord.

Mevrouw Anne-Marie Baeke : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is duidelijk dat de uitbouw van een kwalitatief hoogstaande kinderopvang voor ons allemaal een prioriteit is. Kinderopvang is een veeleisende en maatschappelijk sterk gewaardeerde job waar tienduizenden ouders dagelijks mee worden geconfronteerd. Deze job moet op alle vlakken voldoende worden gehonoreerd. In die zin is onze fractie voorstander van de uitbouw van een echt werknemersstatuut.

We beseffen dat dat veel kost en dat het niet ineens op poten staat. Daarom zijn we blij met het principsakkoord dat een statuut voor onthaalouders voorstelt. Dat betekent een belangrijke sociale vooruitgang. Als ik het goed heb worden de werkgeversbijdragen betaald door de Vlaamse overheid. De onthaalouders zelf zullen een werknemersbijdrage van 2.500 frank moeten betalen. Voor ons lijkt 2.500 frank per maand niet veel, maar voor veel onthaalgezinnen betekent dat een fikse hap uit hun budget. Misschien zal het voor sommigen zelfs een reden zijn om geen onthaalouder te worden.

Denkt u, mevrouw de minister, dat het uitgewerkte statuut aantrekkelijk genoeg zal zijn voor onthaalouders ? Zullen mensen op basis van dat statuut de stap zetten naar het onthaalouderschap ? Ondertussen hebt u een aantal fragmentarische maatregelen genomen om het beroep aantrekkelijker te maken. Het principsakkoord komt daar nog bij. Zult u bijkomende voorstellen uitwerken om de rechten van onthaalouders verder uit te breiden en eventueel te komen tot een volwaardig werknemersstatuut ? Is hier een planning voor ?

De Vlaamse overheid zal volgens het principsakkoord de werkgeversbijdrage op zich moeten nemen. Zijn hiervoor middelen uitgetrokken in de begroting van 2002 ? Ik stel voor om de werknemerskosten niet door de onthaalouders zelf te laten dragen maar ook door de Vlaamse overheid. Bent u hiertoe bereid en zijn hiervoor budgetten beschikbaar ?

De voorzitter : In tegenstelling tot de meesten hier wil ik een nuance aanbrengen bij het arrest. Het arrest is nodig, iedereen beschouwt het als de grote waarheid. Er kunnen echter nog problemen opduiken inzake de achterstallige RSZ-bijdragen, en er kunnen nog andere lijken uit de kast vallen. Ik blijf erbij dat het Arbeidshof in deze de waarheid niet in pacht heeft.

Dezelfde discussie woedt vandaag aan de Vlaamse balie. Er is een uitspraak van een Brusselse rechtbank die zegt dat een advocaat-stagiair een bediende is, terwijl dat een volwaardig werknemersstatuut is. Daardoor werd een ontslagprocedure gevoerd, maar de balie heeft het risico niet genomen om hoge bedragen aan de overheid te moeten betalen. Volgens de rechtbank zijn de belangrijkste criteria de uitbetaling van een vast loon, het feit dat er dagelijks werd gedelegeerd, dat er in het kantoor van de stagemeester werd gewerkt en dat er vakantiegeld werd uitbetaald. Alleen deze stringente criteria konden motiveren waarom er een schijnzelfstandigheid was en er dus een werknemersrelatie is, waardoor er een ontslagvergoeding moest worden uitbetaald. De verschuldigde RSZ-bijdragen wegen veel zwaarder dan de ontslagregeling. We mogen niet zomaar aannemen dat onthaalmoeders nu een werknemersstatuut hebben. Eens dat is uitgemaakt, hebben ze geen keuze meer.

We hebben ook vragen bij het sociaal vangnet dat op een interministeriële conferentie werd besproken. Krijgen de mensen die erin stappen een echte werknemersovereenkomst ? Wat gebeurt er met de mensen die er niet instappen ? Als dit het antwoord is op het werknemersstatuut, mag men dan zijn eigen kinderen opvangen ? Hoe staat het dan met de huwelijkscoëfficiënt, met de werkuren ?

In het beleidsplan is er heel duidelijk voor geopteerd om in de loop van deze legislatuur het gesubsidieerde erkende kanaal en het particuliere kanaal naar elkaar toe te laten stromen. Als er enkel een sociaal vangnet voor het gesubsidieerde kanaal komt, zal er een grotere breuk zijn. Op een schriftelijke vraag kreeg ik als antwoord dat de 15.000 frank die naar de particuliere kinderdagverblijven gaat, zou worden belast. Als dat doorgaat, zijn we verder van huis dan we in het begin van de legislatuur waren, en dat willen we niet.

Voorzitter

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Een aantal mensen heeft gezegd dat ik een grote verantwoordelijkheid draag. Ik wil die ook dragen en heb mijn standpunt terzake nooit onder stoelen of banken gestoken.

Van bij het begin wilden we de kinderopvang kwalitatief en kwantitatief verder uitbouwen. Onthaalouders die aangesloten zijn bij diensten en particulieren zijn een typisch Vlaamse manier van kinderopvang die zowel de ouders als de kinderen positief evalueren. We willen deze vorm van kinderopvang dus niet kwijtraken. We moeten dus iets doen aan het tekort aan onthaalouders. In tijden van hoogconjunctuur vind je weinig onthaalvaders en -moeders die tegen deze voorwaarden kinderen van iemand anders willen opvangen. We hebben al een aantal maatregelen genomen : de verhoging van de onkostenvergoeding, de startpremie, de persoonlijke ongevallenverzekering en de verhoging van de onkostenvergoeding voor halve opvangdagen of enkele uren opvang. Nu de begroting van 2002 bekend is, kunnen deze drie elementen op korte termijn worden gerealiseerd. Daarnaast moet er een systeem komen dat de sector uit de bestaande situatie haalt.

Op 3 maart 2000 heeft de Vlaamse regering het beleidsplan kinderopvang goedgekeurd. Daarin is duidelijk gerefereerd aan de notie semi-agorale arbeid. Ik heb nooit beweerd dat ik een volwaardig werknemersstatuut wilde uitwerken omdat ik wist dat het op korte termijn onhaalbaar en onbetaalbaar was en omdat na heel wat contacten op het terrein bleek dat niet alle onthaalouders ongelukkig waren met het statuut dat ze nu hebben : ten laste van een echtgenoot en fiscaal vrijgestelde onkostenvergoedingen.

Binnen de CD&V-familie zijn daar trouwens verschillende standpunten over. Naargelang van de bloedgroep waartoe men behoort, is men voor of tegen het semi-agoraal statuut. Met name mevrouw Swinnen van de KVLV, een van de grootste diensten voor onthaalouders, is een groot voorstander van het semi-agoraal statuut. Ook de VVSG staat niet negatief tegenover deze tussenstap, omdat de onthaalouders dat vragen. Als er op korte termijn niets gebeurt en we blijven bij de principiële houding dat het een werknemersstatuut moet worden en niets anders, dan verliezen we in Vlaanderen onze diensten voor onthaalouders.

Sinds mei is er een akkoord met alle betrokken ministers in ons land om in de interministeriële conferentie Gelijke Kansen te werken aan dit semi-agoraal statuut. Tijdens de zomermaanden is er hard gewerkt aan dat akkoord. Vorige dinsdag is er op de interministeriële conferentie een protocolakkoord ondertekend dat de grote lijnen van dit semi-agoraal statuut definieert. Opvang van kinderen wordt beschouwd als een fictief werknemerschap. De opvanggezinnen betalen een bijdrage aan een systeem van sociale zekerheid. De 2.500 frank waarnaar verwezen werd, is proportioneel en wordt alleen betaald door de onthaalouder die 40.000 frank verdient. Degene die minder verdient, betaalt minder bijdrage. De bijdrage zal naargelang van de feitelijke opvangprestatie elke maand opnieuw worden berekend. De opvanggezinnen zijn er zeer enthousiast over dat dit statuut zo ver gaat. We hebben heel lang geijverd om er ook een vorm van werkloosheidsprincipe in te krijgen. Het is ons gelukt om op het federale – en gemeenschapsniveau een systeem uit te werken dat elke maand, in functie van de theoretisch toegekende capaciteit, rekening houdt met het maximum aantal opvangdagen dat een opvanggezin kan hebben. Als men dat aantal dagen niet haalt door afwezigheid van de kinderen, dan wordt er een soort van werkloosheidsvergoeding aan de onthaalouder betaald.

We antwoorden hiermee dus op de meest prangende vraag van de onthaalouder, namelijk een zekere inkomensgarantie. We werken aan een systeem dat zich tussen een zelfstandigenstatuut en een volwaardig werknemersstatuut bevindt. Als men dat een nepstatuut wil noemen, is dat op eigen verantwoordelijkheid. Als we iedereen die op een of andere manier opvang organiseert, in het traditionele systeem van sociale zekerheid willen inschuiven, dan ontploft onze welvaartsstaat. Dat wil niet zeggen dat we op termijn niet willen werken aan een volwaardig statuut voor onthaalouders. Er moet nog veel gepraat worden over de voorwaarden waarop de onthaalouders in dat statuut kunnen terechtkomen.

Sommigen zeggen dat het semi-agoraal statuut de sociale zekerheid uitholt. Men moet dat durven zeggen en de onthaalouders niet misbruiken om de discussie daarover te verbloemen. Er is nu een interministerieel akkoord tussen de ministers Vandenbroucke, Onkelinx, Nollet, Niessen en ikzelf over dit concept, dat een combinatie inhoudt van fiscaal vrijgestelde onkostenvergoedingen en inkomensgaranties binnen een socialezekerheidssysteem.

Vogels

Het concept moet nu een lange weg afleggen. We starten met de Nationale Arbeidsraad. Ik hoop dat men daar het debat op een eerlijke manier zal voeren. De onthaalouders hebben er alle belang bij dat er op zeer korte termijn een oplossing komt voor wat ze het meest nodig hebben, namelijk de inkomensgarantie.

Bepaalde onthaalmoeders willen die 2.500 frank niet betalen omdat ze ten laste zijn van hun echtgenoot. Wie vandaag ten laste is van een echtgenoot, kan morgen alleen staan. Als men dit kadert in de sociale zekerheid, is het begrijpelijk dat men solidair is en een bijdrage betaalt. Het kan niet dat een onthaalouder plots merkt dat zijn huwelijk niet goed meer loopt en uit schrik om alleen te vallen beslist toch in het systeem te stappen. We hebben in de context van de interministeriële conferentie lang voor uitzonderingsmaatregelen voor de onthaalouders van dit ogenblik gepleit. Minister Vandenbroucke heeft echter terecht opgemerkt dat de Nationale Arbeidsraad dat nooit zal aanvaarden. Als we afstappen van de verplichte solidariteit, dan zetten we de deur open voor de uitholling van de sociale zekerheid.

Onderling begrijpen wij dat een aantal onthaalouders die nu al jarenlang in dienst zijn, het zeer moeilijk zullen hebben met het feit dat ze moeten instappen. We moeten op Vlaams niveau samen met de zelfstandigen een oplossing zoeken. Ik heb die oplossing niet op zak, maar ik heb me akkoord verklaard met een verplichte aansluiting voor ouders die nu in een onthaaldienst zitten, omdat we het geheel zo door de Nationale Arbeidsraad goedgekeurd zullen krijgen. Het systeem past tussen het systeem van de zelfstandigen en het systeem van de sociale zekerheid.

Ten slotte zeg ik nog iets over het advies van professor Blanpain en het arrest van het Arbeidshof van Gent. Juristen en arresten zijn altijd handig als ze 'in iemands kraam passen'. Mevrouw Dillen heeft gezegd dat ze nog geen enkele jurist iets anders heeft horen zeggen, maar ik heb in de Juristenkrant van 10 oktober 2001 een artikel gelezen over de onzekerheid inzake het statuut voor de onthaalouders die na het arrest blijft bestaan. Het is een artikel van een zeer eminente juriste, namelijk mevrouw Van Hoorde, die advocaat is op het kantoor van de heer Van Eeckhoute, professor arbeidsrecht aan de universiteit van Gent. In het artikel staat dat er ook in andere sectoren geen constante lijn zit in de rechtspraak en dat elk individueel geval los van voorgaande uitspraken over gelijkaardige situaties wordt beslecht. Er wordt in het artikel verwezen naar pomphouders, ziekenhuisartsen en bankagenten die in bepaalde arresten van het Arbeidshof duidelijk worden beschouwd als mensen die een werknemersstatuut hebben, en in andere arresten niet.

Dit arrest is dus niet de deus ex machina dat de overheid als advies moet beschouwen. De overheid moet eerder het advies van de sector volgen. De signalen die ik van de sector krijg, zijn in grote mate positief.

Ik denk dat iedereen die vandaag de verantwoordelijkheid neemt om dit af te schieten, een zeer grote verantwoordelijkheid opneemt. Een volwaardig werknemersstatuut is voorlopig immers onhaalbaar en onbetaalbaar. Als we het systeem van de onthaalouders willen redden en het in de toekomst verder willen uitbouwen, dan zijn we verplicht deze tussenstap te zetten. Ik roep de commissieleden op om dit te steunen. We moeten de onthaalouders immers op vrij korte termijn inkomenszekerheid en een pensioen kunnen aanbieden.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Er zijn een aantal concrete vragen waarop ik nog geen antwoord heb gekregen. Ons pleidooi voor een volwaardig statuut is toekomstgericht. We moeten toch een principiële keuze maken. Als we de activiteiten van onthaalouders als echt werk beschouwen, dan is zo een statuut toch nodig.

Uit de stukken van de Kamer blijkt dat men achter een volwaardig statuut staat. Er lag een voorstel van mevrouw D'Hondt op tafel om voor de huisarbeid in een regeling te voorzien. Dat voorstel is echter weggestemd. Daarna komt men met iets anders op de proppen en zegt men dat men daarvan principieel voorstander is.

De minister zegt dat het om een tussenstap gaat, maar ze zegt niet wat de volgende stap is. Dan is dit toch geen tussenstap. Het is voor de minister een eindfase en ze zou dat beter toegeven. Ik zie geen enkele aanzet tot een volgende stap.

De regeling voor een gegarandeerd inkomen vind ik een goede stap. Van het vroegere voorstel, waarbij onthaalouders ook een bijdrage zouden moeten betalen als de kindjes niet komen, stapt u immers af. Zij worden dus niet de dupe van de regeling. Toch is er nog geen volwaardig statuut voor mensen die alleen komen te staan.

Becq

De minister zegt dat we de onthaalgezinnen niet mogen gebruiken met het oog op een ander discours. Op dit ogenblik is er een statuut voor werknemers en dat is sociaal gegarandeerd. Bij een overgang naar sui-generissituaties zijn er risico's en gevaren. De mensen worden daarop ook attent gemaakt. De minister weet toch dat er aan de vooravond van alle onderhandelingen die zijn gevoerd, heel veel objectieve informatie is verstrekt door de diensten en de VVSG over het werknemersstatuut en het sui-generisstatuut dat nu wordt voorgesteld.

Minister Mieke Vogels : Dat werd toen veel magerder voorgesteld dan dat het nu voorgestelde statuut inhoudt.

Mevrouw Sonja Becq : Men heeft uitgebreid geïnformeerd over de vele voor- en nadelen. Ik was ook op die info-avonden aanwezig en ik neem het niet dat de minister nu zegt dat ze hoopt dat de Nationale Arbeidsraad en de partners een en ander niet zullen gebruiken.

Mevrouw de minister, u luistert naar de middengroepen die in uw kraam passen. De middengroepen die zaken verkondigen die u niet aanstaan, verwerpt u. Dat is niet correct. Alle groepen moeten aan bod kunnen komen.

De diensten van de KVLV zijn bang, en terecht. Ze vrezen immers dat zij moeten opdraaien voor de mensen die morgen als werknemers naar hen komen. Kunnen zij rekenen op de Vlaamse overheid ? Dat is niet duidelijk. Ik kan de diensten begrijpen.

Minister Mieke Vogels : De diensten verdedigen niet enkel hun eigen belangen, maar ook de belangen van de mensen die erbij zijn aangesloten. U moet mij niet vertellen dat de diensten niet weten wat de bij hen aangesloten onthaalouders willen. Dat zou te ver gaan.

Mevrouw Sonja Becq : Ik zeg niet dat de diensten dat niet weten, maar ik begrijp hun vrees.

Laat degenen die nu starten, instappen in het nieuwe systeem. Laat de mensen die reeds actief zijn, de vrijheid. Ik dacht dat dat ook het standpunt van de minister was. Als ik het goed heb begrepen, zegt minister Vandenbroucke dat iedereen moet instappen.

Minister Mieke Vogels : Ik ben niet van plan een bepaalde categorie van mensen mee te nemen in een bepaald statuut en vervolgens die mensen op basis van hun situatie te laten kiezen of ze solidair zijn of niet. Iedereen die in het systeem stapt, moet betalen. Wie niet solidair wenst te zijn, wordt niet in het systeem opgenomen.

Wij wisten dat het terrein vraagt om de mogelijkheid te creëren om niet in het systeem te stappen en daarom hebben we daar tot op het laatste moment voor geijverd, maar het federale signaal was duidelijk : dat kan niet. Ik denk dus dat we op Vlaams niveau naar een manier moeten zoeken om onthaalouders die niet in het systeem willen stappen of die dreigen te stoppen omdat de barrière te groot is, in een soort zelfstandigenstatuut onder te brengen. Het is wel de bedoeling dat de dienst waartoe ze nu behoren, voor begeleiding blijft zorgen. De bedoeling is de onthaalouders die we nu hebben, te behouden.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik wil niet in herhaling vallen. Ik ben akkoord met de repliek van mevrouw Becq. Ik dank de minister voor haar duidelijk antwoord. Er zal verbetering komen. De minister omschrijft deze stap als een tussenstap, maar we kunnen toch heel duidelijk uit haar antwoord opmaken dat er de volgende jaren waarschijnlijk niet zal worden gedacht aan een volwaardig statuut, omwille van een gebrek aan financiële middelen. Ik betreur dat. Wij zullen blijven ijveren voor een volwaardig statuut.

Mevrouw de minister, dan is er nog het arrest van het Arbeidshof van Gent. Ik heb niet gezegd dat dit de deus ex machina is. We moeten geen appelen met citroenen vergelijken. Ook ik ken de uitspraak in verband met de advocaten-stagiairs waarnaar de voorzitter verwees. Over de vraag of die stagiairs al dan niet werknemers zijn, kan meer worden gediscussieerd dan over de vraag of onthaalouders werknemers zijn of niet. Het arrest is toch een logische toepassing van de basisprincipes van het arbeidsrecht. Ik vrees dat, als er nog iemand naar de rechtbank stapt, de uitspraak identiek zal zijn, ook al stapt die persoon om een andere reden dan ontslag naar de rechtbank.

De meeste contracten voor onthaalouders zijn blijkbaar gebaseerd op documenten van Kind & Gezin. Ik neem aan dat de minster die documenten ook heeft gezien. Daaruit blijkt toch zeer duidelijk dat er een ondergeschiktheidsrelatie is. Er zijn nog een aantal andere principes uit het arbeidsrecht in terug te vinden, maar die som ik hier niet op. Dit is immers geen les in arbeidsrecht. De ondergeschikt-

Dillen

heidsrelatie en de andere principes van het arbeidsrecht kunnen in de toekomst leiden tot gelijkaardige arresten.

Volgens mij gaat de minister te licht over het arrest heen en ik betreur dat. Dat kan zware financiële gevolgen hebben.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Er is nu een aanbod en dat is belangrijk. Het blijft echter een tussenstap om uiteindelijk tot een volwaardig statuut te kunnen komen. In tegenstelling tot mevrouw Becq, vind ik dit best te verdedigen. We moeten zien hoe de sector in de toekomst zal evolueren. Ik durf trouwens niet te zeggen dat de opvangvorm waarover we het nu hebben, over tien jaar nog bestaanszekerheid zal hebben. Ik ben tevreden met het antwoord van de minister.

De heer Jacky Maes : Ik ben uiteraard voor het solidariteitsprincipe, maar wel in het kader van een volledig werknemersstatuut. Zolang dat er niet is, moet het systeem werken volgens het principe van de vrijwilligheid.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Van Den Heuvel, mevrouw Ceysens en de heren Maes en Roegiers, door mevrouw Becq en door mevrouw Dillen werden tot besluit van deze interpellaties met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de invoering van de zorgverzekering

Interpellatie van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de organisatie van de zorgverzekering in Brussel

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de invoering van de zorgverzekering en van mevrouw Grouwels tot minister Vogels,over de organisatie van de zorgverzekering in Brussel.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de zorgverzekering komt in interpellaties geregeld ter sprake. Enige tijd geleden hebben we het zorgdecreet besproken. Ik heb toen gevraagd om ook de uitvoeringsbesluiten te krijgen, zodat we die hier zouden kunnen onder de loep nemen. De minister zou die bezorgen, maar op 1 oktober 2001 is de zorgverzekering van start gegaan en wij hebben geen uitvoeringsbesluiten gezien. Er blijven veel vragen open.

De minister heeft de zorgverzekeringscampagne gelanceerd. Er wordt dus informatie gegeven. Dat moet ook, want de mensen hebben bericht gekregen dat ze zich bij een zorgkas moeten aansluiten om recht te hebben op zorgverzekering.

De eerste reeks vragen gaat over de uitvoeringsbesluiten. Ik weet niet op welke manier verschillende instanties zoals OCMW's, privé-verzekeringsmaatschappijen en mutualiteiten de mensen informeren. Ik weet bijvoorbeeld niet of ze informatie geven over de manier waarop men een aanvraag moet indienen.

Er zijn nog geen uitvoeringsbesluiten verschenen in het Staatsblad. Ik weet niet eens of ze allemaal

Becq

zijn goedgekeurd door de regering. In het persbericht van de minister van 28 september 2001 heb ik gelezen dat ze door de regering zijn besproken. Ik dacht dat er zelfs al advies van de Raad van State is uitgebracht, maar ook daarvan ken ik de inhoud niet. Ik betreur dat.

Mijn fractie heeft aan de voorzitter van het parlement, de heer De Batselier, gevraagd of het mogelijk is de adviezen van de Raad van State ook te krijgen als ze betrekking hebben op uitvoeringsbesluiten. Dan kunnen we een beter zicht op de argumenten krijgen.

Nu kunnen we die adviezen enkel zien als ze betrekking hebben op decreten.

We hebben ervoor gezorgd dat ook mensen onder de 65 jaar mee kunnen genieten van de zorgverzekering. Ze moeten echter pas betalen vanaf hun zesentwintigste levensjaar. Bij welke zorgkas moet een kind van tien jaar aangesloten zijn om in aanmerking te komen voor de zorgverzekering ? Wordt de aanvraag ingediend bij de zorgkas van de moeder of van de vader ? Is dat gekoppeld aan het mutualiteitsboekje ? Dit kan niet aangezien niet alle zorgkassen thuis horen bij een mutualiteit.

Mevrouw de minister, ik wil het u nog iets ingewikkelder maken met een fictief voorbeeld. Stel dat ik in Brussel woon en drie kinderen heb. Ik ben als moeder aangesloten bij de zorgverzekering en mijn echtgenoot niet. Eén van onze kinderen zou in aanmerking komen, maar staat bij de mutualiteit ingeschreven op naam van mijn echtgenoot. Komt dit kind in aanmerking ? Kan het kiezen bij wie het zich laat aansluiten ? Het is maar een vraag. Ik weet niet of het in uw uitvoeringsbesluiten vermeld staat, maar het is een vraag die ik mij naar aanleiding van deze besluiten stel.

Kunnen we inzage krijgen in de uitvoeringsbesluiten ? Wanneer worden deze gepubliceerd ? We leven in een rechtsstaat. De publicatie van de regelgeving waarop mensen zich moeten baseren om iets uit te voeren, is toch een minimumvereiste. Ik vind deze echter nergens terug. Zijn de uitvoeringsbesluiten goedgekeurd ? Wat houden ze in ? Zijn er adviezen van de Raad van State over ? Ik heb in de krant gelezen dat dit inderdaad ook het geval is.

Een tweede vragenpakket betreft de vergoeding voor de mantelverzorging, die belastingvrij is. Daarover hebben we het al enkele keren gehad en ik kan me voorstellen dat de voorzitter zal zeggen dat ik toch weet dat dit in orde is. Leid ik daaruit af dat men voor het al dan niet belastbaar zijn van de mantelzorgvergoeding, zou verwijzen naar de omzendbrief van de heer Viseur ? Dit is mij niet bevestigd, maar ik denk dat het ingewikkelder is dan dat. Indien ik als zorgbehoevende de mantelzorgvergoeding krijg, is die richtlijn van de heer Viseur dan van toepassing op mij of is die richtlijn van toepassing op de persoon aan wie ik misschien een deel van die mantelzorgvergoeding betaal ? Moet ik dat dan kunnen bewijzen ? Moet ik daarvoor een speciaal formulier invullen ? Is hiertoe in een regeling voorzien ?

Is het duidelijk wat er onder de regeling voor vrijwilligerswerk tot maximum 40.000 frank valt of niet ? Dat is ook van groot belang, mevrouw de minister, want als vrijwilliger – niet voor het wassen van voetbaltruitjes, want dat gebeurt aan een hoger tarief – met een onkostenvergoeding die tot 40.000 frank kan bedragen, zou ik wel graag willen weten of die mantelzorgvergoeding bij hetzelfde systeem hoort. Misschien mag ik die dan niet meer ontvangen, tenzij deze vergoeding in een ander systeem thuishoort dat daar los van staat.

Er wordt wel gezegd dat alles in orde is, maar toch hoor ik dat de zaak niet zo duidelijk is. Er heerst ook verwarring over in hoeverre die vergoedingen meegeteld worden. Is het voor een studiebeurs, is het voor een pensioen, is het voor een uitkering vanuit het PWA ? Kan dit allemaal ?

Ik heb ook vragen gehoord met betrekking tot een tegemoetkoming voor hulp aan derden. Daarin wordt dat ook niet meegerekend, maar het is niet duidelijk op welke regelgeving men zich baseert om te zeggen dat dit geen probleem vormt. Daarom vraag ik u op grond van welke formele teksten we ervan uit kunnen gaan dat er ook werkelijk geen probleem is. Ik zou ook graag aan de mensen kunnen zeggen dat ze zich geen zorgen hoeven te maken. Het eerste wat mensen vragen, is of de vergoeding belast wordt en wat ermee gebeurt. Ook u zult wel ervaren dat deze vragen leven bij die mensen.

Er is een zorgverzekering en er zijn zorgcheques. Wat hebben de mensen met een zorgcheque eraan als ze geen beroep kunnen doen op dienstverlening ? In hoeverre komt er een nieuw engagement om de tekorten in de hele uitbouw van de thuiszorg nu in eerste instantie op te vangen ? Op welke manier zullen deze tekorten worden opgevangen ? Men heeft zich er vroeger toe verbonden genomen om die dienstverlening met 4 percent te laten stijgen. Dit engagement is

Becq

uiteindelijk herleid tot 1,7 percent. Uiteindelijk blijft daar een tekort en blijven mensen geconfronteerd met wachtlijsten. Hoe denkt u ervoor te zorgen dat het aanbod kwaliteitsvol verder wordt uitgebouwd ?

Naast de professionele dienstverlening werd het ook mogelijk om producten aan te kopen. Ook omtrent de lijst van producten bestond er grote onduidelijkheid. Ik vermoed dat die er nog is, maar de interpellatie is al een tijdje geleden gehouden. Ik heb me laten vertellen dat er enerzijds een aantal producten op voorkomen die wel als 'medisch' beschouwd kunnen worden. Ik denk bijvoorbeeld aan pampers, de huur van zuurstofflessen, pijnpompen en dergelijke meer. Een deel hiervan wordt mee gefinancierd door het RIZIV en dus vanuit de federale overheid.

Betrokkenen reageren dat enerzijds de zorgverzekering niet 'medisch' gericht is, maar dat er anderzijds wel een lijst van medische producten bijhoort. De Raad van State heeft mij gevraagd of dit wel kon. Is er dan terugbetaling mogelijk vanuit zowel het RIZIV als de zorgverzekering ? Deze vraag is belangrijk, want als het een product betreft dat een toelage krijgt binnen het Vlaams Fonds is deze combinatie niet mogelijk. Het gelijkheidsbeginsel speelt daar dus op een heel vreemde manier.

Ik hoorde bovendien dat er materiaal op de lijst ontbreekt dat er wel zou moeten opstaan : ADL-materiaal, borden met een rechtopstaande stand en dergelijke meer. Daarom vraag ik me af op welke wijze die lijst is samengesteld. Ik vermoed dat ook de collega's tijdens de vakantie het schrijven hebben gekregen van de Bandagistenvereniging, die mee mag instaan voor de verdeling van deze producten. De vereniging heeft daarover haar ongenoegen geuit. Ze vraagt zich af op welke manier die begeleiding wordt georganiseerd. Ik pleit er zeker niet voor om de exclusiviteit daarvan naar die groep te laten gaan. Ik heb begrepen dat het afleveren van die producten kon gebeuren door zowel bandagisten, apothekers als het OCMW. Vergis ik mij ? Op welke manier zijn apotheken en OCMW's mee opgeleid en begeleid om de nodige knowhow op te bouwen over producten die een specifieke werkwijze vergen ?

Hoe zult u met betrekking tot deze producten een kwaliteitsnorm en een goed prijsbeleid hanteren ? Ik zou, net als enkele andere collega's, niet graag zien dat de prijzen stijgen omwille van het feit dat de zorgverzekering bestaat. Ik heb u daarover reeds schriftelijke vragen gesteld. Ik vraag mij vooral af hoe u een prijsbeleid denkt te voeren en op welke manier u zult controleren en sancties zult treffen indien er echt prijsstijgingen zijn. Ik weet niet of u een lijstje hebt van de huidige prijzen van de producten van alle verschillende voorzieningen of instanties die mee producten kunnen afleveren. Het aspect controle lijkt me overigens ook zeer belangrijk.

Een ander punt betreft de combinatie met het Vlaams Fonds en wat er in het Vlaams Fonds mogelijk is. Daarvoor zouden een aantal specifieke regels zijn uitgewerkt die naar ik meen ook tot moeilijkheden en onrechtvaardigheden leiden. Als ik het goed heb begrepen, kan er voor zaken die terugbetaald worden door het Vlaams Fonds ook niet supplementair een deel terugbetaald worden door de zorgverzekering. Zelfs als er maar een deel door het Vlaams Fonds zou worden betaald, kan men toch niet bijkomend een beroep doen op de zorgverzekering omdat het bedrag nog niet volledig is. Ik denk bijvoorbeeld aan heel de discussie over rolstoelen. Er wordt gezegd dat er veel te weinig geld is voor de rolstoelen en dat ze veel te duur zijn. Er kan in dit geval niet supplementair een beroep worden gedaan op de zorgverzekering. Dit zou wel kunnen voor pampers, die voor een deel misschien door het RIZIV terugbetaald zijn. Of misschien hebt u voor mij een ander antwoord klaar ?

Het zijn mensen uit de praktijk die me deze vragen aanbrengen, maar ik vind ze toch heel belangrijk. Er is in een regeling voorzien die stelt dat als personen gedurende vijf dagen op zeven in een instelling verblijven ze geen beroep kunnen doen op de mantelzorgvergoeding. Indien deze personen vijf keer een halve dag in een residentiële voorziening verblijven, wordt dit dan beschouwd als vijf dagen of als tweeënhalve dag ? Wordt dit per week, per maand of per zes maanden geteld en op welke manier moet zoiets gebeuren ?

Ik hoor hierover heel veel reacties. Er zijn immers zowel MPI's die behoren tot het Vlaams Fonds als MPI's die als gemeenschapsinstellingen geboekt staan en dus niet in het Vlaams Fonds thuishoren. Kinderen die in deze tweede categorie van MPI's verblijven kunnen wel een beroep doen op de zorgverzekering. Daarentegen kunnen kinderen die in de MPI's van het Vlaams Fonds zitten, geen beroep doen op de zorgverzekering. Mevrouw de voorzitter, dit is discriminatie tussen kinderen die eigenlijk in eenzelfde situatie zitten.

Becq

Als we niet de gelegenheid krijgen om verder over de residentiële settings te discussiëren, moet ik dit moment wel gebruiken om de vragen te stellen. Beschermd wonen wordt ook als residentieel beschouwd, terwijl dit eigenlijk als een vorm van thuiswonen kan worden bestempeld, zoals ik vanmorgen nog heb gehoord in de commissie. Toch wordt dit mee onder de noemer van de residentiële settings geplaatst met uitsluiting van de zorgverzekering voor diegenen die daarvan gebruikmaken.

Brussel is een probleem waarover onzekerheid en protest bestaat. Ik lees en zie dat de Raad van State het daar eveneens moeilijk mee heeft. Mevrouw de minister, we begrijpen niet waarom u de koppeling met de professionele zorg hebt gemaakt. U weet dat er geen voorzieningen zijn en bovendien lees ik dat het gelijkheidsbeginsel geschaad wordt. Wat is het advies van de Raad van State en welk antwoord geeft u daarop ? We dachten vroeger ook dat er via onderhandelingen met de bicommunautaire instellingen een oplossing kon worden gevonden. Ons werd toen gezegd dat dit wettelijk niet kan. Blijkbaar kan dit nu nog altijd niet. Is dit inderdaad nog steeds onmogelijk ?

Ik vraag u ook uitleg over de evaluatie met betrekking tot sancties, voorkoming en systematische controle in geval van prijsbeleid. Voor oppas, kortverblijf en dagverzorging bestaan er geen vaste prijzen. Op welke manier zult u daar controleren opdat de prijzen niet zouden stijgen ?

Het Zorgfonds wordt gespijsd op grond van realistische simulaties. Er wordt ook voor de zorgkassen een financieel budget vrijgemaakt waarbij rekening wordt gehouden met de bijdragen. Er wordt grote reclame gemaakt over het feit dat de bijdragen pas eind 2002 moeten worden betaald. Ik denk dat het inkomsten betreft waarover de overheid, waaronder ik ook de zorgkassen versta, niet kan beschikken. Is dit meegerekend in de berekeningen en in de doorstortingen die desgevallend moeten gebeuren ? Indien de berekeningen of simulaties niet correct zijn gebeurd, wordt dit dan ook een gecorrigeerd binnen de begroting of in de verrekeningen ten aanzien van de verschillende zorgkassen ? Mevrouw de minister, ik stel vele vragen omdat de zorgverzekering gestart is op 1 oktober en er nog heel veel onduidelijkheid bestaat.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de minister, op 24 september laatstleden werd er een informatievergadering georganiseerd door de Brusselse Welzijns- en Gezondheidsraad over de toepassing van de Zorgverzekering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Alle Brusselse betrokkenen die ook maar enigszins met deze sector te maken zullen krijgen, waren aanwezig. Dit was een zeer goed en belangrijk initiatief. Mevrouw Becq heeft reeds gezegd dat er in Brussel heel wat onzekerheid omtrent deze kwestie heerst. Er is ook veel protest maar daar komen we nog wel op terug. Omwille van de complexe situatie in Brussel drong zich echt zo'n informatievergadering op. De sector zelf heeft daartoe het initiatief genomen.

We weten dat er in het decreet van 30 maart 1999 en in het recentere decreet bijzondere bepalingen voor Brussel werden opgenomen. Deze complexe situatie doet natuurlijk niks af aan het feit dat we zeker in Brussel ook absoluut vragende partij zijn. We zijn zeer tevreden met het feit dat de Zorgverzekering in Vlaanderen van toepassing is alsook in haar hoofdstad. Daar staan we dus volledig achter. We zijn zeer blij dat ook het parlement ervoor heeft gekozen om de Zorgverzekering vanaf het begin open te stellen voor de inwoners van het Nederlandse taalgebied en van het tweetalige gebied Brussel hoofdstad.

Ik koppel daaraan dat ook de Vlaamse regering nu de optie heeft genomen om voor haar beleid als doelpubliek in Brussel 30 percent van de bevolking van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te nemen. Dit is een heel belangrijk uitgangspunt. Mevrouw de minister, u hebt eerder dit jaar hier in de commissie erkend dat het bestaande 'monocommunautaire' Vlaamse aanbod aan voorzieningen in Brussel onvoldoende is om de belofte van de Zorgverzekering waar te maken. De aansluiting bij de Zorgverzekering in Brussel is vrijwillig omwille van de eerder vermelde institutionele complexiteit. Terzelfder tijd voorziet het decreet zoals gewijzigd in april 2001 in bijzondere wachttijden voor wie zich in Brussel niet tijdig aansluit. Precies in deze context hebt u zich geëngageerd om in Brussel een specifieke ruime en grondige informatiecampagne te voeren om zoveel mogelijk mensen te informeren en hen ertoe aan te zetten zich snel aan te sluiten bij de Zorgverzekering.

Op die bovenvermelde informatievergadering van 24 september hebben de aanwezigen toch een aantal zaken vernomen die heel wat vragen doen rijzen. Ik wil toch nog even vermelden dat velen het jammer vonden dat u zelf niet aanwezig was op die vergadering, alhoewel u dat intussen zelf al weet.

Grouwels

Uw adjunct-kabinetschef heeft toch getracht een maximum aan informatie te geven.

De informatiecampagne van de Vlaamse Gemeenschap over de zorgverzekering zal zich in Brussel beperken tot een drie weken lopende advertentiereeks op TV Brussel en in Brussel Deze Week. Er komt een ondersteunende informatievergadering van de Brusselse Welzijns- en Gezondheidsraad. In het Vlaams Gewest komt er in de loop van 2002 nog een herinneringscampagne voor diegenen die vergeten zijn zich aan te sluiten. In Brussel is er geen herinneringscampagne gepland. Dit werd niet goed begrepen op die informatievergadering in september.

De Vlaamse regering heeft van haar bevoegdheden voorzien in artikel 6 van het zorgverzekeringsdecreet gebruik gemaakt om te beslissen dat er in Brussel geen beroep zal kunnen worden gedaan op mantelzorgers zonder dat er ook een beroep wordt gedaan op een professionele thuishulp. Dit is wederom in tegenstelling met de situatie in het Vlaams Gewest. Mevrouw Becq heeft dit ook al aangehaald. Hierover zijn ook heel wat vragen gerezen.

De Vlaamse regering zou nu toch bereid zijn om gesprekken aan te knopen met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ten einde te onderzoeken hoe 'bicommunautaire' voorzieningen in Brussel onder bepaalde voorwaarden kunnen worden erkend in het kader van de zorgverzekering. Dat is op die vergadering ook meegedeeld en we verheugden ons erover dat die beslissing genomen was. Uiteraard kan er met de bicommunautaire sector slechts onder bepaalde voorwaarden worden gesproken. Er moet natuurlijk worden nagegaan of de dienstverlening ook effectief in de taal van de aangesloten personen – dus in het Nederlands – wordt geboden.

Waarom wordt in Brussel, waar vrijwillig kan worden aangesloten, zodat het doelpubliek extra moet worden gemotiveerd, minder in plaats van meer informatie verspreid ? Gelooft u werkelijk dat een kortstondige en eenmalige campagne zal volstaan om 30 percent van de Brusselse bevolking te bereiken ? Waarom is er in Brussel niet voorzien in een herinneringscampagne, en in de rest van Vlaanderen wel ?

Is er wel een specifieke informatiestrategie voor Brussel ? Zo ja, welke partners hebt u daarvoor aangesproken ? Zijn het de zorgkassen, of zijn het de erkende Vlaamse voorzieningen voor welzijn en gezondheid ? Tracht de Vlaamse Gemeenschap in deze zaak niet veel, zo niet zoveel mogelijk, af te schuiven op de Vlaamse Gemeenschapscommissie ?

Waarom wordt de mantelzorg buiten de professionele hulpverlening in Brussel onmogelijk gemaakt ? Mevrouw Becq wees er zonet op dat een van de grote problemen een tekort aan professionele hulpverlening is. Welke overwegingen lagen hieraan ten grondslag, en waarom gelden die alleen voor Brussel ?

Waarom werd er bijvoorbeeld niet voor geopteerd objectieve criteria voor de erkenning van mantelzorgers uit te werken, eventueel specifiek voor Brussel ? Er werden bij de behandeling van het decreet heel interessante amendementen ingediend die ertoe strekten in heel Vlaanderen de mantelzorgers te laten erkennen. U doet dat niet voor heel Vlaanderen, maar waarom zou u het niet voor Brussel doen ? Waarom zou u niet opteren voor het verplicht aansluiten bij eventueel nog op te richten diensten van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel ? Zo kunnen misbruiken worden voorkomen, en kunnen registratie, informatie, vorming, enzovoort voor mantelzorgers worden georganiseerd.

Wat zal de houding zijn van de Vlaamse regering ten aanzien van de bicommunautaire voorzieningen ? Er is nu een advies van de Raad van State. We zouden daar graag de juiste draagwijdte van kennen. Hoe denkt u op het advies te reageren ? Kunnen we erover beschikken ?

Minister Chabert heeft tijdens de informatievergadering gezegd dat de goede formule zou zijn het contact met de bicommunautaire sector te blijven nastreven, maar dan mits de inbreng van Vlaamse kwaliteitsvereisten, onder meer inzake het onthaal van de patiënt.

Wordt er nog verder gewerkt aan een versterking van het Vlaams-Brusselse netwerk van thuisverzorging ? In een interview dat u onlangs in Brussel Deze Week gaf, hebt u heel wat emoties losgeweekt in Vlaams-Brusselse kringen door over de blinde vlekken die onder meer op het vlak van de zorgverzekering in Brussel bestaan, te zeggen dat u niet kunt beginnen met elke blinde vlek in Brussel op te vullen. Het is nochtans de bedoeling en de opdracht van de Vlaamse Gemeenschap de blinde vlekken in de welzijnssector in Brussel op te vullen. Daar zijn ook al toezeggingen over gedaan. De blinde vlekken zijn destijds vastgesteld, niet alleen in Brussel, maar ook in Vlaams-Brabant, Limburg,

Grouwels

enzovoort. Overal wordt eraan gewerkt. In Brussel komt de zorgverzekering echter op de helling te staan, door het ontbreken van diensten. Waarom zou men aansluiten bij een systeem, als men straks weinig of niets met de zorgcheques kan doen ?

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb een interpellatieverzoek ingediend dat op de agenda van volgende week is gezet. Het lijkt me echter opportuun mij aan te sluiten bij deze interpellaties en mijn eigen interpellatie van volgende week in te trekken. Ik sluit me met name aan bij de interpellatie van mevrouw Becq over de invoering van de zorgverzekering.

We krijgen allemaal een uitnodiging om aan te sluiten bij een erkende zorgkas, en een ledenbijdrage te betalen. In het besluit van de Vlaamse regering van 28 september 2001, houdende de erkenning, de registratie en de machtiging, en houdende de aansluiting, de aanvraag en de tenlasteneming in het kader van de zorgverzekering, wordt het volgende bepaald : 'Ieder persoon die in het Nederlandse taalgebied woont, en voor 1 januari 1977 geboren is, is ertoe gehouden bij een zorgkas aan te sluiten met ingang van 1 oktober 2001. Als die persoon voor of op 31 december 2002 aansluit bij een zorgkas van zijn keuze, is hij of zij met ingang van 1 oktober 2001 aangesloten bij die zorgkas.'

In de verschillende uitnodigingen die ik intussen zelf heb gekregen, of heb ingezameld, geven een aantal zorgkassen een vergaande eigen interpretatie van dit decreet. Ik geef u een drietal voorbeelden. De zorgkas van de Christelijke Mutualiteiten schrijft letterlijk : 'U bent voor 2001 en 2002 wettelijk in orde als u met bijgevoegd overschrijvingsformulier het bedrag van 10 euro betaalt voor 19 oktober 2001.' De neutrale zorgkas schrijft : 'Om uw rechten te kunnen garanderen, raden we u aan voor 29 oktober te betalen. Dit kan via onderstaand overschrijvingsformulier.' De zorgkas van DKV gaat nog een stap verder : 'Iedereen die in Vlaanderen woont en 25 jaar of ouder is, is verplicht zich vanaf 1 oktober aan te sluiten bij een erkende zorgkas en een jaarlijkse bijdrage te betalen van 10 euro.'

U zult het met me eens zijn dat dit ten minste halve waarheden, zo al niet hele leugens zijn. De Christelijke Mutualiteiten hebben intussen begrepen dat het niet helemaal in orde is. In hun maandblad geven ze dan toch wat meer uitleg : 'Op de brief die u ontving, staat vermeld dat u best voor 19 oktober uw aanbetaling doet. Over deze datum is in de pers wat onduidelijkheid ontstaan.' Sta me toe te zeggen dat die onduidelijkheid niet is ontstaan in de pers, maar dat de zorgkassen daar zelf voor hebben gezorgd. Verder luidt het : 'Waarom moedigt CM haar leden aan om tijdig deze betaling te doen ? Omdat uitstel tot afstel kan leiden.' Zo gaat het nog door.

Ik begrijp wel dat de zorgkassen zo snel mogelijk dat geld willen innen. Ik heb een kleine berekening gemaakt, hoe onvolledig ook. De CM schrijft zelf : 'Sluit daarom samen met 2.500.000 andere Vlamingen aan bij de CM Zorgkas Vlaanderen.' Welnu, als die 2,5 miljoen mensen voor 19 oktober hun 400 frank betalen, dan heeft de zorgkas van de CM tot eind volgend jaar niet minder dan 1 miljard frank op haar rekening staan, wat natuurlijk intresten opbrengt.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van de verspreiding van deze halve waarheden en hele leugens door de zorgkassen in Vlaanderen ? Erkent u dat dit tendentieuze informatie is ? Bent u zinnens daarop te reageren, enerzijds ten aanzien van de zorgkassen, en anderzijds ten aanzien van de bevolking, die niet helemaal op correcte wijze wordt verzocht nu al die 400 frank te betalen ?

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij de interpellatie van mevrouw Becq. Ik ben de voorbij anderhalve maand gemiddeld om de twee tot drie dagen op pad geweest om te gaan spreken over de zorgverzekering. Op basis van die ervaring kan ik volmondig driekwart van de vragen van mevrouw Becq bijtreden. Het zijn inderdaad altijd dezelfde vragen die terugkomen. Het zijn de gekende onzekerheden.

Het meest prangende probleem betreft de fiscaliteit. Ik wil daar nog een vraag aan toevoegen die ik wel heb gehoord, maar die door mevrouw Becq niet werd gesteld. Wie tegen 2003 niet is aangesloten bij een zorgkas, wordt per definitie bij het Vlaams Zorgfonds ingelijfd. Daar staat ook een straf op. Zullen er dagvaardingen komen om de bijdragen te innen, of niet ?

Mevrouw Becq heeft gesproken over het aanbod. Vanaf het eerste voorstel van decreet dat we indienden, beseften we goed dat de invoering van een zorgverzekering het aanbod onder druk zou

Swennen

zetten. De overheid zal die problemen onder ogen moeten zien, en er daadwerkelijk iets aan moeten doen. Naar verluidt zouden zorgbehoevenden die recht hebben op de zorgverzekering, voorrang krijgen bij de toewijzing van allerhande thuiszorgdiensten. Daar is iets voor te zeggen. Immers degenen die nu een cheque krijgen, en daarenboven het zwaarst zorgbehoevend zijn, dreigen anders met hun cheque bijvoorbeeld geen poetshulp te kunnen krijgen. Wat klopt er daarvan ?

Ik heb de indruk dat er een en ander schort aan de informatie. Veel mensen blijken het systeem niet te kennen, en zitten met tal van vragen. We moeten uiteraard niet verder willen springen dan onze stok lang is. Bij de invoering van een nieuw stelsel duurt het immers altijd een hele tijd vooraleer iedereen op de hoogte is. Over de zorgkassen is de informatie echter vooral geconcentreerd op de directe belanghebbenden en hun omgeving. Bij het brede publiek zijn er intussen nog heel wat vragen.

Wat heeft de Vlaamse overheid precies op het vlak van informatie gedaan ? Er zijn nog veel leemten op te vullen, temeer daar het een nieuw verplicht sociaal stelsel is. Als het wordt uitgelegd en de mensen begrijpen het, dan vinden ze het geweldig. Bij grote delen van de bevolking is dat echter door onwetendheid nog niet het geval. De informatiecampagne van de overheid faalt dus enigszins.

Mijn volgende vraag is niet van onmiddellijk belang, maar we moeten vermijden dat we op het cruciale moment met veel vragen en vertragingen te maken krijgen. Op dit ogenblik wordt een forfaitaire ledenbijdrage geïnd, maar het decreet schrijft voor dat er tegen eind 2003 inkomensgebonden bijdragen moeten zijn. Ik kan me niet voorstellen dat we daarover een discussie zullen voeren naar aanleiding van de begroting van volgend jaar, maar het parlement moet er wel tijdig bij worden betrokken. Wat is uw planning terzake en hoe zullen we erbij worden betrokken ?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, u merkt dat er omtrent de zorgverzekering nog heel wat vragen zijn. De interpellatie van mevrouw Becq inspireert ook mij tot een aantal vragen, maar ik zal daar maar niet aan beginnen. Alleen nog dit. Het parlement was de geestelijke vader van de zorgverzekering. Waarom komt u niet spontaan naar hier om tekst en uitleg te geven bij de uitvoering ervan ? Waarom wacht u tot u geïnterpelleerd wordt ? Dat getuigt van een gebrek aan communicatie tussen de minister en het parlement.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de gestelde vraag is hier inderdaad op zijn plaats, maar ze is nogal technisch van aard. Dat is natuurlijk eigen aan de praktijk. Daarom zou het nuttig zijn om een aantal antwoorden op papier te krijgen. Zo niet wordt het een zeer moeilijk debat.

De heer Roegiers sprak over de wervingscampagnes van sommige zorgkassen. Ook ik heb dingen onder ogen gekregen die ernstige vragen doen rijzen over de wijze waarop de campagnes worden gevoerd. We moeten echter een onderscheid maken. Eén van de zorgkassen doet nu een oproep aan een selectie van mensen waarvan ze denken dat ze voor tenlasteneming in aanmerking komen. Ze roepen die mensen nu op om aan te sluiten voor een bepaalde datum, omdat ze dan de gelegenheid hebben de dossiers in orde te maken tegen 1 januari. Het is inderdaad van belang dat degenen die er recht op hebben, er vanaf 1 januari van kunnen genieten.

Overigens verloopt de communicatie wel heel verward. Ook ik word geconfronteerd met vragen van mensen die een hele reeks oproepen van verzekeringen hebben ontvangen om aan te sluiten bij hun zorgkas. Die zorgkassen promoten meteen ook een heel gamma van andere producten, zodat de mensen denken dat ze met de zorgverzekering verbonden zijn en dat ze die dan ook nodig hebben. Dat gaat tot in het onwaarschijnlijke.

Het is echter de vraag of de overheid zoiets kan rechtzetten. Alleszins moet er worden meegedeeld wat verplicht is en wat niet. Wie er al vanaf 1 januari recht op heeft, moet daar uiteraard van op de hoogte zijn.

De heer Sven Gatz : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit op mijn beurt aan bij de interpellatie van mevrouw Grouwels over de toepasbaarheid van de zorgverzekering in Brussel. Het wordt stilaan de kwadratuur van de cirkel, en ik zal mezelf dan ook niet opwerpen als degene die alle antwoorden kent. Ik beperk me tot een vraag en een opmerking.

Ik heb het advies van de Raad van State, overigens geen geheim document, kunnen inkijken. De be-

Gatz

denking van de Raad van State betrof vooral de motivering van de Vlaamse regering voor het onderscheid in het decreet tussen de Brusselse Vlamingen en de Vlamingen uit Vlaanderen. In die formele aangelegenheid heeft de Raad van State wel een punt.

De Vlaamse regering heeft gezegd dat ze doorgaat met het decreet, ook met het Brussels deel ervan. Hebt u op dat advies geantwoord ? Hebt u gewoon zonder verdere motivatie aan uw mening vastgehouden, of hebt u een bijkomende motivering gegeven op basis waarvan de ongelijke behandeling verantwoord kan worden ? Mijns inziens is die motivering nodig. Zonder dat zal een vernietiging door het Arbitragehof immers niet lang op zich laten wachten, met alle gevolgen van dien.

Verder heb ik nog een opmerking met betrekking tot de bicommunautaire sector. Er komt stilaan wat beweging in de houding van de Vlaamse partijen in Brussel ten aanzien van de koppeling van de zorgverzekering aan de bicommunautaire sector. Behalve het Vlaams Blok is niemand daar nog principieel tegen. Alleen Agalev Brussel en minister Chabert zijn er sterk voorstander van, de rest is schoorvoetend bereid tot een gesprek daarover.

We riskeren echter iets over het hoofd te zien. Ik heb uw interview gelezen in Brussel Deze Week, waarin u ons enigszins wilde geruststellen. U zei dat u ervoor zou zorgen dat er geen misbruiken zouden zijn door de Franstaligen, althans dat was de kop die de journalist erop had geplakt. Het moet echter gezegd dat ook de Brusselse Vlamingen niet vrij zijn van een zekere dubbelzinnigheid. Enerzijds willen ze genieten van de zorgverzekering, en dus willen ze dat die aan de bicommunautaire sector wordt gekoppeld. Anderzijds willen ze niet dat de Franstaligen er gebruik van maken. Die redenering is op termijn niet houdbaar.

U zult die houding ook merken als u met de Franstalige Brusselse ministers in gesprek treedt. Ze hebben nog steeds grote moeite met de principiële toepasbaarheid van de zorgverzekering in Brussel. Ze vinden het niet goed dat er bovenop de sociale zekerheid bijkomende voordelen zijn. Ook wij hebben daar tijdens de vorige regeerperiode over gedebatteerd, en we hebben er een zekere modus vivendi voor gevonden. Ze blijven echter principieel tegen, en ze zullen pas hun bicommunautaire instellingen openstellen als u hen garandeert dat alle Brusselaars, dus ook de Franstaligen, ervan kunnen genieten.

U zit dus met een spanningsveld. Ofwel haalt u uw slag thuis, en zal dat financiële consequenties hebben ; ofwel volgen we de lange weg en investeren we verder in het Vlaamse zorgaanbod in Brussel. Daar is echter tien jaar voor nodig, zodat de huidige generatie er niets aan heeft. Voor de toekomst kan het echter een nuttige investering zijn. Hoe meer ik erover nadenk, hoe meer moeilijkheden ik tegenkom. Ik ben bereid met u en met de commissie naar oplossingen te zoeken, maar we zijn er nog lang niet uit.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, er zijn ook taalgrensgemeenten. Uit Voeren komt de vraag hoe ze in contact moeten komen met de zorgverzekering. Iedereen heeft het recht in zijn eigen taal behandeld te worden. Volgens mijn interpretatie kunnen ze dus vragen om de informatie over de zorgverzekering in het Frans te krijgen. Klopt dat, en is daaraan gedacht ? De ziekenfondsen en de verzekeringen zijn in elk geval niet voorbereid op een tweetalig aanbod. De mensen in bijvoorbeeld Voeren en Herstappe moeten gebruik maken van de voorzieningen in Vlaanderen. Hoe zit het met mensen in de taalgrensgemeenten die recht hebben op het ontvangen van informatie van de overheid in de eigen taal ?

De voorzitter : Mevrouw de minister, ik heb u in het reces heel wat schriftelijke vragen gesteld over de zorgverzekering. U hebt daar ook op geantwoord. De meeste antwoorden voldeden, maar op een vraag kreeg ik nog geen antwoord. Omdat het aanbod zo zwaar onder druk komt, wilt u werk maken van een ontkoppeling van erkenning en subsidiëring. Daardoor kunnen een aantal aanbieders, bijvoorbeeld van maaltijden, wel een erkenning krijgen om in het circuit van de zorgcheques te functioneren, zonder dat ze echter in het subsidiëringskanaal komen.

Het is duidelijk dat dit toch wel een zware hypotheek legt op de toename van het aanbod in de toekomst. Het aanbod zal pas toenemen als de initiatieven worden opgenomen in het subsidiesysteem. Dat systeem is niet marktgebonden, en groeit slechts geleidelijk. Een loskoppeling kan dus positieve resultaten opleveren. Dan ontstaan er kleinschalige entiteiten die voor een groter aanbod zullen zorgen. Het is evident dat het om een kwalitatief hoogstaand aanbod moet gaan. Er moeten dus criteria worden opgelegd om de kwaliteit te bewaken, zonder dat dit leidt tot een integratie in het

Voorzitter

subsidiecircuit. U hebt het daar echter niet over gehad.

Los van de kritiek op de zorgkassen – jong en oud heeft al aanvragen tot aansluiting ontvangen – hoor ik van OCMW-voorzitters dat hun cliënteel hulp vraagt bij het invullen van de formulieren. Hun klanten zijn eerst bij de zorgkassen gaan aankloppen, maar die hebben hen naar het OCMW doorverwezen. De OCMW's maken hierbij de bedenking dat ze niet goed genoeg waren om als zorgkas te fungeren, maar ze zijn wel goed genoeg om de facto het werk van die zorgkassen te doen. Ze kunnen de mensen moeilijk terugsturen, en nu zijn een aantal medewerkers van de OCMW's zich aan het bekwamen in het invullen van de formulieren. Dat laat een wrange nasmaak achter.

Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik wil even iets rechtzetten. Ik heb hier willen zeggen dat een aantal zorgkassen zelf al een selectie heeft gemaakt van klanten waarvan ze zeker zijn dat ze rechthebbenden zijn.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ook de indieners van het oorspronkelijke decreet weten dat dit systeem een aanvullende rol heeft in een ziekteverzekering die op federaal niveau is georganiseerd. Bovendien is de Vlaamse zorgverzekering georganiseerd op basis van de federale wetgeving over de zorgkassen verbonden aan de ziekenfondsen. Sommigen zeggen dat dit niet in het parlement wordt besproken. In mei is naar aanleiding van het mini-decreet heel lang gepraat over de zorgverzekering. Toen is alle spitstechnologie de revue gepasseerd, en is overigens terecht beslist om van bij het begin de min-65-jarigen erbij te betrekken. Op die wijze wordt het Vlaams Fonds een actor. Dat werkt niet als een verzekeringssysteem, en is op een totaal andere logica gebaseerd. Anders gezegd : we wisten heel goed dat de Vlaamse zorgverzekering niet zou leiden tot een vereenvoudiging van de regelgeving.

Er zijn hier vele vragen gesteld. Staat u me toe me te onthouden van spitstechnologische oefeningen, door me bijvoorbeeld in te beelden dat ik een moeder ben die in Brussel woont en geen lid is van een zorgkas, terwijl de vader en het kind, enzovoorts, enzovoorts. Als u dat echt wilt, dan breng ik mijn experts mee. Zelf zal ik daar niet op antwoorden. Die vraag is me trouwens vooraf niet meegedeeld. Ik zal geen antwoord improviseren.

De heer Felix Strackx : Waarom komt u met uw experts niet naar de commissie ?

Minister Mieke Vogels : In mei is hier erg lang gepraat over spitstechnologische vraagstukken. Het parlement was toen van oordeel dat het systeem op de min-65-jarigen van toepassing moet worden. Tijdens het zomerreces hebben we met de actoren op het terrein onwaarschijnlijk hard gewerkt om de nieuwe bepalingen over Brussel en over de min-65-jarigen te integreren. We hebben er ons toe verbonden om de zorgverzekering te activeren op 1 oktober. Als we dat niet hadden gedaan, en in oktober terug naar het parlement waren gekomen om de adviezen van de Raad van State en de uitvoeringsbesluiten te bespreken, om mee te delen dat we nog geen antwoord hebben op de talloze vragen en om bijgevolg te zeggen dat we het opstarten uitstellen tot 1 januari, dan was dit huis te klein geweest.

Bijgevolg hebben we ervoor gezorgd dat nog voor het zomerreces alle uitvoeringsbesluiten zijn goedgekeurd. Die zijn naar de Raad van State gestuurd, met de vraag om binnen een maand te antwoorden. Wellicht vindt ook de Raad van State dat een ingewikkelde zaak, want we hebben na zes weken een herinnering gestuurd en gevraagd om binnen de drie dagen te antwoorden. Op 28 september zijn de twee besluiten die essentieel zijn voor het opstarten aan de Vlaamse regering voorgelegd. Ik heb de ministeriële besluiten op 1 oktober 2001 ondertekend. Bij hoogdringendheid hebben we de publicatie in het Staatsblad gevraagd. Daar ligt men blijkbaar niet wakker van de Vlaamse zorgverzekering, want de publicatie is nog altijd niet gebeurd, tenzij dat vandaag het geval zou zijn. We dringen erop aan dat dit snel zou gebeuren. Ik kom straks nog terug op een aantal specifieke vragen.

Wat het opstarten en de brieven van de zorgkassen betreft, moet ik u zeggen dat ik niet op de hoogte was van de nogal agressieve brieven die zijn verzonden. Men heeft zich ook niet altijd gehouden aan de afspraak om voor 15 september niets te versturen. Ik vind het een blijk van een enorme onderschatting van het gezond verstand van de Vlaamse burger om zonder uitleg over wat de zorgverzekering is, de burger te zeggen dat hij voor een bepaalde datum moet betalen. Ik vind dat een schandaal. Het is logisch dat kritische journalisten de minister vragen wat ze daarvan denkt. Ik kan dan niet anders dan zeggen dat in mijn besluit enkel staat dat de burger zich voor eind 2002 moet aansluiten. De

Vogels

zorgkassen zijn boos op mij, omdat dit zogezegd tegen de goede werking van het systeem ingaat. Zij hebben het onheil veroorzaakt. Ze denken dat men de Vlaming kan betuttelen en zonder veel uitleg zomaar kan verplichten om te betalen.

We hebben een grootscheepse informatiecampagne uitgewerkt, in samenspraak met de actoren op het terrein. Er zijn tv-spotjes en folders gemaakt. Tezelfdertijd was er een duidelijke afspraak met de zorgkassen en de organisaties die het systeem ondersteunen om in hun eigen pers informatie te verstrekken. Ik denk dat dit laatste wel degelijk is gebeurd door de zorgkassen van de ziekenfondsen. Ik betreur nogmaals dat de eerste vorm van communicatie via de pers bestond in de mededeling dat men niet moet betalen voor 19 oktober 2001 maar voor eind 2001. Dat is echt niet mijn schuld.

De heer Swennen heeft overigens gelijk dat er nog niet voldoende is geïnformeerd. Na de eerste informatiecampagne zullen we dat moeten evalueren. Wat Brussel betreft, wil ik aan mevrouw Grouwels zeggen dat er wel degelijk in extra middelen is voorzien om via TV Brussel de Vlaamse Brusselaars te informeren. Ik veronderstel dat de Vlaamse Brusselaar naar VTM en VRT kijkt en bladen van het ziekenfonds toegestuurd krijgt. Er gebeurt op dit moment meer voor de Vlaamse Brusselaar dan voor de doorsnee Vlaming. We hebben gezegd dat we het volgend jaar in Vlaanderen een herhalingscampagne zullen voeren. De campagne is reeds begroot en het budget voor de zorgverzekering werd reeds uitgetrokken.

In Vlaanderen is men immers verplicht om aan te sluiten. Ik sluit niet uit dat na een evaluatieperiode niet alleen in Vlaanderen maar ook in Brussel moet worden bijgestuurd. Op dit moment is een herhalingscampagne voor Vlaanderen, maar nog niet voor Brussel gepland. De hele informatiecampagne moet op het einde van het jaar op basis van de gegevens over het aantal aangeslotenen die we van de zorgkassen krijgen, worden geëvalueerd. Pas dan kan een doelgroepgerichte campagne worden gevoerd.

– *De heer Felix Strackx treedt als voorzitter op.*

De heer Guy Swennen : Hoeveel geld werd door de Vlaamse regering voor de campagne uitgetrokken ?

Minister Mieke Vogels : Ik weet het niet precies, maar denk dat 10 of 12 miljoen frank werden uitgetrokken.

De heer Guy Swennen : De spotjes zijn namelijk erg duur.

Minister Mieke Vogels : Ja. Er is ook de folder en de brochure Twintig vragen over de zorgverzekering, die via de openbare gebouwen wordt verspreid. Ik zal aan mijn medewerkster vragen dit even telefonisch na te gaan.

Het gaat om 34,6 miljoen frank, een hele som, voor dagbladen, het communicatiebureau, het drukwerk en de spotjes. Ik had de prijs onderschat.

Wat de taalgrensgemeenten betreft, wil ik benadrukken dat ik niet verplicht ben om elke overheidscampagne naar het Frans te vertalen voor de gemeenten waar taalfaciliteiten bestaan. Voor de blabla-boemboemcampagne zou dit nochtans eenvoudig zijn. Vertalen is niet strikt nodig. Privé-organisaties, zorgkassen zijn immers VZW's of maatschappijen van onderlinge bijstand, zijn niet verplicht om in de taalgrensgemeenten met taalfaciliteiten tweetalige campagnes te voeren. In het Brusselse voeren sommige zorgkassen ook in het Frans over 'La zorgverzekering' reclame. Zij hebben het vertaalwerk op zich genomen : 'La zorgverzekering, c'est chouette'.

Er is inderdaad een probleem met de uitvoeringsbesluiten. Ze zijn nog niet in het Staatsblad verschenen. In tegenstelling tot het advies van de Raad van State dat we hadden gevraagd over de uitzonderingsmaatregelen voor Brussel in het minidecreet en dat niet negatief was, heeft de Raad van State de uiteindelijke uitzonderingsmaatregel voor Brussel die erin bestaat dat men in Brussel alleen een mantelzorgpremie kan krijgen als ook gebruik wordt gemaakt van de gesubsidieerde zorg, wel negatief geadviseerd. De maatregel zou in strijd zijn met het gelijkheidsbeginsel. We hebben deze stelling van juridische tegenargumenten voorzien en het besluit ongewijzigd goedgekeurd. We zijn daarbij van de specifieke situatie in Brussel uitgegaan. Ik weet op dit ogenblik uiteraard niet of het de toets van het Hof van Cassatie zal doorstaan. We zullen op termijn een oplossing moeten uitwerken om te vermijden dat het Hof van Cassatie het besluit vernietigt.

We zijn tot het besluit gekomen om ofwel de zorgverzekering zonder Brussel op te starten, wat politiek gezien niet verstandig zou zijn, ofwel ze niet op 1 oktober op te starten, maar de startdatum uit

Vogels

te stellen, wat politiek gezien evenmin goed zou zijn. Bovendien is de 34,6 miljoen frank kostende campagne geprogrammeerd en zijn de zorgkassen erop voorbereid. Vandaar de beslissing om met een goed juridisch onderbouwd dossier met het advies van de Raad van State geen rekening te houden, met de bedoeling om in de toekomst de ongelijkheden tussen Brussel en Vlaanderen op te lossen. Deze zitten niet zozeer in de rechten dan wel in de kansen, zoals hier met een voorbeeld reeds werd aangehaald. Men moet maar aangesloten zijn bij een zorgverzekering, in Brussel wonen en verplicht zijn om alleen op een door Vlaanderen gesubsidieerde dienst beroep te doen, dan is het aanbod inderdaad zeer mager.

U had het over 30 percent Vlaamse Brusselaars. Dit slaat op het aantal inwoners uit Brussel waar wij in onze programmatie rekening mee houden. Als er een programmatie voor thuiszorg voor ouderen wordt opgemaakt, zorgen we ervoor dat 30 percent Vlaamse Brusselaars daar gebruik van kan maken. In het thuiszorgdecreet en het uitvoeringsbesluit is in 30 percent voor Brussel voorzien, maar niet ingevuld. We zijn echter niet van plan om als Vlaamse overheid witte vlekken in te vullen. We zitten immers midden in het kerntakendebat en de vraag daarbij is wat, welke overheid wanneer doet. De Vlaamse overheid heeft in de welzijnssector geen eigen 'staatswelzijnsnet' zoals dat in het onderwijs het geval is. Het is niet de bedoeling om met zo'n net van start te gaan. Het behoort niet tot onze kerntaak.

Dit belet niet dat geen inspanningen kunnen worden geleverd om, zoals bij de kinderopvang, een aantal aangepaste normen voor initiatiefnemers in het Brusselse op te stellen. De normen op het vlak van omkadering of minimum aantal plaatsen – niet op het vlak van de kwaliteit – minder hoog aanhouden, kan reeds een stap zijn. Het is de taak van de gesubsidieerde sector om in Brussel een deel van de verantwoordelijkheid op zich te nemen. Het is niet de bedoeling om Vlaamse instellingen van thuiszorg in Brussel op te richten. Als de VGC dit wel tot zijn kerntaak rekent, is dat prima.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik herinner me, toen over het decreet werd gediscussieerd, dat ik aan u voorstelde niet zelf instellingen op te richten, maar potentiële initiatiefnemers samen te brengen en te stimuleren om initiatieven te nemen. Werd er op dit vlak reeds iets ondernomen ?

Minister Mieke Vogels : Dit moet samen met de VGC gebeuren.

Mevrouw Brigitte Grouwels : De tijd verstrijkt. De inwerkingtreding van het systeem nadert. Men laat het initiatief aan de anderen over. De privé-initiatiefnemers moeten worden samengebracht om te zien hoe de leemtes kunnen worden ingevuld. Dit wordt zeer dringend.

Minister Mieke Vogels : Vandaar dat we de idee van de bicommunautaire voorzieningen hebben aanvaard. De regering had eerst gezegd niet met de bicommunautaire voorzieningen in zee te gaan, maar alleen met de door Vlaanderen gesubsidieerde voorzieningen. Op vraag van de VGC en van Brussel en om het aanbod in Brussel maximaal te maken, hebben we toch besloten onderhandelingen over de bicommunautaire voorzieningen op te starten. De heer Gatz zei terecht dat het geen simpele onderhandelingen zullen worden, zowel op taalgebied als financieel. Een aantal OCMW's hebben nu reeds sommige oudere bestaansminimumtrekkers bij een Vlaamse zorgverzekering laten aansluiten om erbij te zijn tegen de tijd dat er in de bicommunautaire voorzieningen uitkeringen zullen voorhanden zijn, vooral in de residentiële sector. De partner die onderhandelt doet dit niet op basis van vertrouwen maar zeer node in een systeem dat zij zelf niet hebben gekozen. Ik stel dit vrij ernstig probleem alleen maar vast en zal samen met minister Anciaux het bicommunautaire gesprek aangaan. Hij kent de Brusselse gevoeligheden beter dan ik en hopelijk vinden we een oplossing tegen het moment dat de zorgverzekering ook voor zwaar zorgbehoevenden die in een residentiële setting worden opgevangen, open wordt gesteld .

Mevrouw Sonja Becq : Bent u op het vlak van het bicommunautaire wel bevoegd ? De Raad van State is alleen bevoegd voor de eigen instellingen.

Minister Mieke Vogels : Ikzelf beschik niet over de bevoegdheid, maar er zouden mogelijkheden bestaan om dit probleem via convenants op te lossen. Als mede-auteur van het decreet weet u dat de ouderenvoorzieningen en de prijszetting een probleem vormden. Voor het prijsbeleid is niet de Vlaamse, maar de federale overheid bevoegd. Ik wil daarover met de federale ministers Vandenbroucke en Picqué het gesprek opstarten om te voorkomen dat we de besparingen in de rusthuizen betalen die op dit moment op een sluipende manier worden doorgevoerd. Ook daar is de zorg verzekerd en moet ik met de federale collega's over prijssetting of -commissies afspraken maken. De thuiszorg heb ik meer in eigen handen, op voor-

Vogels

waarde dat de zorgkassen loyaal meewerken. Ik houd mijn hart vast voor de residentiële sector. Vlaanderen riskeert de besparingen die federaal worden doorgevoerd in de rusthuissector te moeten betalen.

Mevrouw Sonja Becq : Over het Vlaams Fonds zijn er veel vragen. Mevrouw de minister, u zegt me dat de zorgkassen alles weten, maar ik betwijfel dat. De regelgeving is niet duidelijk. Hoe gaat u dat evalueren en preventief werken in verband met het prijsbeleid ? U zegt dat u niet bevoegd bent. Ik kan moeilijk geloven dat u geen prijsafspraken kunt maken.

We hebben bij het decreet een amendement ingediend dat men zich moet houden aan de prijsafspraken als men een dienstverlening wil krijgen. De meerderheid heeft dat weggestemd. Volgens ons was dat de enige manier om de controle te houden op de prijszetting. Ik heb u al verschillende keren gevraagd hoe u dat zult regelen. U antwoordt dat u als sanctie de erkenning wilt opheffen. Wilt u ervoor zorgen dat er omwille van de zorgverzekering geen hogere prijzen worden gevraagd ? U hebt de prijzen voor de dagcentra in de hand, maar die liggen niet vast. Hoe wilt u op korte termijn de controle hierop uitoefenen ?

De heer Guy Swennen : In de rusthuizen zijn er niet alleen B- en C-bedden, er zijn ook A- en O-bedden. Als de instellingen beslissen tot een lineaire prijsverhoging, dan moeten de prijzen van de A- en de O-bedden die niet in aanmerking komen voor de zorgverzekering, worden verhoogd. Daar werkt een zelfregulerend mechanisme dat weliswaar niet perfect is.

Minister Mieke Vogels : Op het einde van deze maand komen alle betrokkenen opnieuw samen. Daar bekijken we de onevenwichtigheden tussen het Vlaams Fonds en de Vlaamse zorgverzekering. We zullen daar alle vragen inventariseren en tegen 1 januari naar oplossingen zoeken als de tenlastenemingen starten. Tegen dan moeten de zorgkassen een antwoord hebben op alle vragen.

Vanaf 15 februari 2002 zullen we op basis van de informatie van de zorgkassen een evaluatie kunnen maken. Vanaf 15 december 2001 moeten de zorgkassen maandelijks hun statistische informatie overmaken aan het Vlaams Zorgfonds over het aantal aansluitingen, en vanaf 15 februari over het aantal tenlastenemingen. Dan zullen we weten hoe we informatiecampagnes beter kunnen sturen en aanpassen en welke problemen er op het terrein nog zijn.

Volgend jaar zullen we constant moeten aanpassen en zullen we geconfronteerd worden met nieuwe vragen. Op dit moment zitten we in de opstartfase met de zeer zwaar zorgbehoevenden. Op 1 januari 2002 beginnen we met de thuiszorgsituatie, vanaf 15 juli met de residentiële sector en vanaf 1 januari 2003 met de O- en de C-bedden. Tegen 1 januari 2003 zal er een onhoudbare discriminatie zijn. Dat betekent dat we mensen in de residentiële sector inschalen op basis van de Riziv-inschalingen. Naargelang van het soort bed betaalt iemand meer of minder. Het wordt onhoudbaar voor de zorgkassen als een persoon in bed A 6.500 frank per maand krijgt, terwijl persoon B in een bed met een andere Riziv-erkenning, die 6.500 frank niet krijgt. Dat kun je aan de rechthebbende niet uitleggen. Er zal een grote druk komen om snel het aantal rechthebbenden van de zorgverzekering te vergroten. Dat kan alleen maar als er inkomsten zijn en als de bijdragen hoger zijn.

Het debat in de Vlaamse regering is aan de gang. Ik zal u op de hoogte houden. De Vlaamse regering is er zich van bewust dat het parlement een decreet heeft goedgekeurd dat er vanaf 1 januari 2003 inkomensgerelateerde bijdragen moeten komen. Zonder die bijdragen zal er geen zorgverzekering meer zijn. We moeten nauwgezet evalueren hoe deze zorgverzekering verder evolueert. We moeten ook uitsluitsel geven over hoe we het systeem gaan verbreden en hoe we dat gaan financieren.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : U argumenteert dat u het advies van de Raad van State over de mantelzorg naast u wilt neerleggen. Met het model dat u hebt uitgewerkt zijn er nochtans problemen. Er is beslist dat men een beroep op de mantelzorg kan doen mits men aangesloten is bij een bestaande zorgverzekering. Waarom organiseert u geen verplichte aansluiting van mantelzorgers bij een op te richten of bestaande dienst van de Vlaamse Gemeenschap ? Op die manier moet men niet meer langs de erkende zorgverstrekkende diensten passeren en is er controle op de mantelzorg.

Minister Mieke Vogels : Men kan niet zeker zijn dat er geen misbruik is. Wat zal Franstalige zorgbehoevenden beletten om massaal aan te sluiten bij de Vlaamse zorgverzekering, een mantelzorgpre-

Vogels

mie te vragen en zich aan te sluiten bij een Vlaamse mantelzorgvereniging ?

Mevrouw Sonja Becq : U moet eerst meer mantelzorgverenigingen erkennen. Er zijn er nu maar vier en daar is geregeld discussie over.

Minister Mieke Vogels : Volgend jaar komt er een vijfde.

Mevrouw Sonja Becq : In de veronderstelling dat er meer mantelzorgverenigingen zijn, zou men vanuit Vlaanderen en Brussel kunnen aansluiten. Dan is er geen discriminatie. Dan ondersteunen die organisaties de mantelzorg. Dat is niet altijd evident.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de minister, ik stel vast dat u, samen met mij, de praktijken van de zorgkassen schandalig vindt. U zegt dat dit een onderschatting is van de klanten. Ik vind het een minachting van de klanten. Desondanks betaalt iedereen. In de wetgeving staat dat de betaling moet gebeuren voor 31 december 2002, terwijl de zorgkassen laten uitschijnen dat het onmiddellijk moet worden betaald. De bijgevoegde overschrijvingsformulieren hebben als memodatum oktober 2001. Zult u, mevrouw de minister, publiekelijk of in een reactie aan de zorgkassen meedelen dat u het met deze praktijken niet eens bent ?

Minister Mieke Vogels : Ik heb dat ten overvloede gedaan tot grote ergernis van de zorgkassen. Op dit moment lopen er tegen die praktijken twee of drie klachten bij het Zorgfonds. We moeten dit hoofdstuk nu afsluiten en tegen de mensen zeggen dat ze moeten aansluiten bij het verplicht systeem van de zorgverzekering. De kans dat je huis afbrandt is kleiner dan dat je zwaar zorgbehoevend wordt op je dertigste. Toch betaal je de brandverzekering. Dus betaal je ook de zorgverzekering.

Mevrouw Sonja Becq : We willen graag snel de informatie krijgen.

Minister Mieke Vogels : Ik zal mijn best doen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Becq werd tot besluit van deze interpellaties een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

De vergadering wordt geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.04 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.09 uur.*

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aangekondigde vaccinatiecampagne tegen meningitis C

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aangekondigde vaccinatiecampagne tegen meningitis C.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het overlijden in de voorbije twee weken van twee kinderen als gevolg van meningitis zorgt opnieuw voor onrust. Ik stel vast dat er bijna om de twee weken een kind sterft als gevolg van meningitis. Ongeruste ouders en grootouders lezen dat er een vaccinatie bestaat, maar krijgen die niet. In augustus zijn daarover een aantal artikelen in de pers verschenen. De mensen belden met vragen dienaangaande naar hun huisarts, naar Kind & Gezin of naar de CLB's (centra voor leerlingenbegeleiding). De CLB's en Kind & Gezin hadden nog geen richtlijnen gekregen over de campagne. Men kon dus niet beginnen in september.

Een aantal ouders is dan zelf naar de huisarts gestapt en heeft de vaccinatie betaald. Voor kinderen onder het jaar bedroeg die 4.500 frank en voor oudere kinderen 1.600 frank. Voor grotere gezinnen en voor kansarme gezinnen is dat een probleem. We hebben een gezondheidszorg met twee snelheden.

De berichtgeving over meningitis heeft de voorbije maanden voor heel wat verwarring gezorgd. Men had heel veel vragen en er was geen aanspreekpunt. Mevrouw de minister, u hebt zelf voor deze

Van Cleuvenbergen

verwarring gezorgd. Op 4 juli hebt u in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement bevestigd dat er vanaf begin september zou worden gestart met een vaccinatiecampagne. De pers heeft dat overgenomen. Ook Agalev heeft dat verspreid. U hebt letterlijk verklaard dat u vanaf september zou beginnen met de vaccinatie tegen de meningokokken C-bacterie, in twee cohorten, eerst de eenjarigen en dan de pre-adolescenten. Dit bericht heeft voor verwarring gezorgd waardoor heel wat mensen allicht verkeerde beslissingen hebben genomen.

In de loop van juli heb ik geprobeerd te achterhalen of de campagne zou starten en al snel heb ik vastgesteld dat dat niet kon. Als ik dit als parlementair te weten kon komen, had u dat ook moeten weten. Deze campagne moest Europees worden aanbesteed. De termijn daarvan liep tot eind september. Daarna moet er allicht nog een wetenschappelijk onderbouwd voorstel van beslissing komen. Dat moet dan voor de regering komen, want er hangt een prijskaartje aan. Dan moet het bevel komen aan de firma die de producten moet aanmaken. Een beetje logisch denken leerde dat dit niet in september kon starten. In het licht hiervan vond ik uw verklaring van 4 juli heel erg.

De optie om in twee cohorten te werken werd vanuit wetenschappelijke hoek als niet efficiënt beoordeeld. U hebt gezegd dat het van het grootste belang is een hoge vaccinatiegraad voor alle infecties te bekomen en te behouden. De regering en de medische wereld willen dus zoveel mogelijk mensen laten vaccineren, omdat alleen op die manier de bacterie kan worden vernietigd. Het Vlaams Artsensyndicaat vond uw optie een slechte beslissing omdat de doelgroep te klein was.

Federaal minister Aelvoet lanceerde in augustus het bericht dat die campagne in heel België zou moeten worden gevoerd. Dat kan best, maar dan kan je evengoed zeggen dat het in heel Europa moet. Minister Aelvoet verklaarde dat zo'n campagne voor alle jongeren onder de 18 jaar 3,5 miljard frank zou kosten. Vindt u dat bedrag te hoog ? Omgerekend zou de campagne in Vlaanderen maximaal 2 miljard frank kosten. Hoe groter de vraag naar het product, hoe lager de kostprijs. Dus gaat van die 2 miljard frank nog een stuk af omdat de doelgroep groter wordt en er meer materiaal wordt aangekocht.

In de kranten zijn verschillende lezersbrieven verschenen met de vraag waarom de Vlaamse regering dat niet zelf betaalt. Ik citeer : 'Om onze landgenoot Frank Dewinne in de ruimte te krijgen moet België een half miljard frank op tafel leggen. Voor een nieuwe algemene sociaal-economische enquête wordt een budget van 1,4 miljard frank vrijgemaakt. Dit jaar bezweken al 18 Vlamingen aan hersenvliesontsteking. Voor een gratis inenting van alle jongeren tegen meningitis C is er geen geld beschikbaar.'

Waar zijn we mee bezig ? Mevrouw de minister, u zegt altijd dat vaccinaties aan Vlaanderen geld kosten, maar dat de baten voor het Riziv zijn. Ik betwijfel dat. Het is niet alleen het Riziv dat hieraan verdient, Vlaanderen verdient hier ook aan. Men voorkomt handicaps en revalidatie, afwezigheid van ouders en gezinsleden op het werk, mogelijke leerachterstanden bij kinderen en psychische verwerkingsproblemen bij ouders die te maken hebben met een ziek of een overleden kind. Misschien vindt u dit vergezocht, maar ouders die zoiets meemaken, zijn zwaar getraumatiseerd en zullen allicht een beroep doen op hulpverlening. Zich verstoppen achter de winst van de federale ziekteverzekering is in mijn ogen een onvolledige redenering. Er zijn trouwens regelmatig interministeriële conferenties waarop u dit probleem dat het laatste jaar in een stroomversnelling is terechtgekomen, al had kunnen aankaarten.

Mevrouw de minister, ik zeg niet dat vaccinaties alles oplossen. Ik weet immers ook dat er verschillende vormen van hersenvliesontsteking zijn en dat het vaccin enkel tegen meningitis C werkt. Daarom is het belangrijk dat wij het volk sensibiliseren. Iemand die is gevaccineerd, kan de ziekte immers nog steeds krijgen.

In 2000 ging het bij 30 percent van de meningitisgevallen om meningitis C. Er waren 13 overlijdens ten gevolge van hersenvliesontsteking. Van januari tot augustus 2001 ging het in 56 percent van de gevallen om meningitis C. Voor Antwerpen bedraagt het percentage zelfs 70 percent. Ook in Limburg hebben we een percentage dat hoger ligt dan het Vlaamse gemiddelde. Op dit ogenblik zijn er trouwens al twintig overlijdens vastgesteld. Het is dus belangrijk dat we de symptomen bij iedereen bekend maken.

Ik vind dat de pers in augustus 2001 voor goede duiding heeft gezorgd. In alle kranten kon ik lezen welke symptomen er bij hersenvliesontsteking opduiken. Ouders die die berichten hebben gelezen, weten nu dat ze slechts enkele uren tijd hebben om te reageren wanneer ze de symptomen bij hun kinderen vaststellen.

Van Cleuvenbergen

Mevrouw de minister, ik wil u interpelleren over de verkeerde informatie die u begin juli 2001 in dit parlement hebt gegeven. U had toen immers al moeten weten dat er een Europese aanbesteding was die liep tot eind september 2001. Ik had ook graag een stand van zaken gekregen van de voorbereiding van de vaccinatiecampagne.

Gisteren vernam ik op de radio dat de vaccinatiecampagne in november 2001 zal starten. Dat is dus over veertien dagen. De campagne zou alleen zijn bedoeld voor kinderen geboren in 2000. Wat moeten ouders die jongere of oudere kinderen hebben, dan doen ? Wat moeten kansarmen in dat geval doen ? Zij kunnen het vaccin vaak niet betalen. Ik vraag mij ook af waarom wij niet in 1, 2 of 3 jaar de hele groep jongeren onder de 18 jaar laten vaccineren. Hoe zit het trouwens met het informeren van de bevolking ?

De voorzitter : De leden van deze commissie die tijdens de vorige legislatuur ook reeds in deze commissie zetelden, zullen zich ongetwijfeld herinneren dat ik mevrouw Demeester de oren van de kop heb gezaagd om een vaccin tegen hepatitis B. Ik ben immers heel mijn leven een geweldige voorstander geweest van het vaccineren van zoveel mogelijk mensen tegen zoveel mogelijk ziektes. Ik heb altijd gedacht dat dat goed was.

Toen kwam de commissie ad hoc Milieu en Gezondheid. Groot was mijn verbazing toen ik van verschillende deskundigen vernam dat zoveel mogelijk vaccineren toch niet zo gezond is. Vooral voor kleine kinderen zou dat wel eens nefaste gevolgen kunnen hebben, omdat hun immuunsysteem niet voldoende wordt geprikkeld. Voor mij was dat nieuw, maar de heer Van Duppen was daar blijkbaar al langer van op de hoogte.

We hebben de kwestie vervolgens in deze commissie ter sprake gebracht en gevraagd of het mogelijk was daar eens een hoorzitting over te houden met een aantal specialisten. Ik weet niet meer wat er toen is beslist.

Mijn verbazing was eveneens groot, mevrouw de minister, toen u op 4 juli 2001 in het parlement aankondigde dat u de kinderen tegen meningitis C zou laten vaccineren. We waren het toen immers nog niet eens over wat het beste zou zijn. Ik merkte toen ook dat de heer van Duppen zeer verbaasd was. Hij heeft mij dat achteraf ook gezegd. Ik weet op dit ogenblik nog steeds niet of ik nu voor of tegen die vaccinaties moet zijn.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : In dit land is slechts één vaccinatie verplicht : die tegen polio. De andere vaccinaties bieden we gratis aan aan jonge ouders en ouders van adolescenten, maar deze zijn niet verplicht. Ik vind dat we het debat over het maatschappelijk nut van vaccinaties zeker moeten houden. Ik kan naar aanleiding van een aantal gevallen van meningitis C echter niet verklaren dat ik niet weet of ik voor of tegen vaccins ben. De kranten zouden er uitgebreid over berichten. Ik kan zoiets ook niet maken ten aanzien van bezorgde ouders. De voorzitter zou trouwens de eerste zijn om mij te interpelleren na die verklaring.

Ik heb mij gebaseerd op de normen van de WGO (Wereldgezondheidsorganisatie). Bij een bepaald aantal gevallen moet de overheid maatregelen nemen en bij een nog hoger aantal gevallen is er sprake van een epidemie.

Bij het begin van dit jaar werden we geconfronteerd met een serieuze stijging van het aantal gevallen van meningitis C, vooral in de provincie Antwerpen. Vorig jaar waren er daar 7 gevallen, en dit jaar zijn er al 55 geregistreerd. In Limburg zijn er dit jaar al 14 gevallen geregistreerd, in Oost- en West-Vlaanderen 13 en in Vlaams-Brabant 7. Vorig jaar waren er 4 overlijdens ten gevolge van meningitis C. Dit jaar zijn er dat al 12. In totaal waren er vorig jaar 52 gevallen. Dit jaar zijn het er nu reeds 102.

Op basis van de cijfers van het eerste kwartaal van 2001 bleek dat we voor Antwerpen, volgens de richtlijnen van de WGO, als overheid maatregelen moesten nemen. Mevrouw Van Cleuvenbergen kan ons veel verwijten, maar we hebben in dit geval onze verantwoordelijkheid genomen. Het één en het ander is in een stroomversnelling terechtgekomen.

Toen ik op 4 juli 2001 in het parlement antwoordde op de actuele vragen over de toename van gevallen van meningitis C, heb ik uiteraard mijn administratie om advies gevraagd. Die verzekerde mij dat we in september 2001 zouden kunnen starten met de vaccinaties, omdat er toen maar één vaccin was erkend tegen meningitis C. Ik moest dus geen aanbesteding doen. Een week later werden er plots twee andere vaccins van twee andere firma's erkend. Het gevolg was dat mijn opdracht veranderde. Dit is een geval van heirkracht. Ik heb op 4 juli 2001 niet gelogen, maar ik wist meer op 10 juli 2001 en toen kon ik niet anders dan die openbare aanbesteding doen. Ik heb nog overwogen om ze niet te

Vogels

doen, maar de concurrentie in de farmaceutische industrie is zo groot dat we voor een aanbesteding kozen om een juridische veldslag te vermijden. We hebben zo trouwens de prijs kunnen drukken.

De hele procedure is afgewerkt en ik verwacht dat de campagne zal kunnen starten in november 2001. Zoals altijd zullen we werken met een tweesporenbeleid. Om te vermijden dat er drie vaccinaties moeten worden gegeven, zal de campagne beginnen bij de kinderen die in 2000 zijn geboren en al één jaar zijn geworden. Het vaccin zal in het normale vaccinatieprogramma worden aangeboden via Kind & Gezin, en zal ook gratis ter beschikking worden gesteld van huis- en kinderartsen.

Nog dit schooljaar zullen we beginnen met de vaccinatie van de vijftienjarigen. Die operatie zal verlopen via de CLB's, of als de ouders dat verkiezen via de huis- of kinderarts. In 2002 zal het aanbod worden uitgebreid tot alle nieuwe eenjarigen. Tegen juli 2002 zullen dus alle 1- tot 2,5-jarigen gevaccineerd zijn. In de herfst van 2002 komen via de CLB's de jongste kleuters aan de beurt. De ingeënte groep wordt dus systematisch vergroot.

Er werd opgemerkt dat ik dit onderwerp in de interministeriële conferentie had moeten aankaarten. Ik heb dat ook gedaan. Minister Aelvoet is er niet gelukkig mee dat Vlaanderen de vlucht vooruit neemt. In Wallonië wordt namelijk de vraag gesteld of een Vlaams kind meer waard is dan een Waals kind. Vlaanderen had echter af te rekenen met veel meer besmettingen dan Wallonië. Als minister van Gezondheid moest ik iets doen.

Dankzij dit snelle optreden is de federale overheid wakker geschud. Vorige vrijdag besloot de federale ministerraad meer dan 300 miljoen frank opzij te leggen. Voor elke frank die Vlaanderen besteedt aan vaccins past de federale overheid 2 frank bij, tot een maximum van 199 miljoen frank als de 60/40-verdeelsleutel wordt gebruikt. Bovenop de 150 miljoen frank die Vlaanderen zelf heeft vrijgemaakt, komt er hopelijk 200 miljoen frank federaal geld.

Ik besef dat dit geen antwoord is op alle zorgen van verontruste ouders. Af en toe krijg ik zin om voor deze commissie eens uit te rekenen hoeveel bijkomende middelen er in de interpellaties van een dag worden gevraagd. '3 miljard frank om kinderlevens te redden, dat moet toch kunnen', krijg ik dan te horen. 5 miljard frank voor een volwaardig statuut voor de onthaalouders en 6 miljard frank voor de gehandicaptensector zijn ook dringend nodig. Op een zeker moment moeten er keuzes worden gemaakt. Volgens mij hebben we in dit geval een goede beslissing genomen. Op vier jaar tijd zal aan de hele Vlaamse jeugd een gratis vaccinatie worden aangeboden.

Bovendien zullen in november alle Vlaamse gezinnen een folder ontvangen waarin duidelijk wordt vermeld dat meningitis een heel gevaarlijke ziekte is, wat de symptomen ervan zijn, hoe daarop moet worden gereageerd, en dat er zelfs als het kind in kwestie gevaccineerd is, actie moet worden ondernomen. De vaccinatie beschermt tegen type C, maar niet tegen type B. Dit laatste type is minder agressief, maar maakt niettemin elk jaar slachtoffers. De folder komt net voor de winter, de periode waarin de kans op besmetting het grootst is.

De toegang tot de hedendaagse geneeskunde is inderdaad nog altijd zeer ongelijk. Kansarme ouders staan zwakker. Ik krijg nooit reacties van kansarme ouders op vaccinatiecampagnes. Momenteel wordt mijn mailbox wel overspoeld met berichten van kwade ouders die hun kind net hebben laten inenten, wat 1.600 frank kost. Velen eisen dat geld nu terug. Ik vind dat een verderfelijke houding. Dit soort ouders zouden eens moeten uitrekenen voor hoeveel geld ze speelgoed kopen. Is 1.600 frank teveel gevraagd voor de bescherming van een kind ? Daarmee zijn we overigens aanbeland bij de breedmaatschappelijke vraag of we dit vaccin gratis moeten aanbieden aan alle inkomensgroepen. Zou het niet beter zijn om eerst alle 0- tot 18-jarigen uit de lagere inkomensgroepen te vaccineren ? Dat is echter weer een heel ander debat.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, het verheugt mij dat de federale overheid financieel tussenkomt. U zegt dat binnen drie jaar iedereen onder de achttien gevaccineerd zal zijn. Als de vaccins goedkoper kunnen worden aangekocht, is het misschien mogelijk om ze tegen een gereduceerde prijs ter beschikking te stellen van ouders die geen drie jaar meer willen wachten.

Minister Mieke Vogels : Dan is het oorlog met de farmaceutische industrie en de apothekers.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik zie weinig verschil met de geplande gang van zaken. De overheid zal de vaccins gratis aanbieden.

Van Cleuvenbergen

Volgens u zal de campagne beginnen in november. Is de organisatie van die onderneming al helemaal geregeld ? De gezondheidsdiensten zullen immers moeten zorgen voor de verdeling van de vaccins aan de huisartsen, enzovoort.

U hebt daarnet een optelsommetje gemaakt, om te illustreren hoeveel geld er wel wordt gevraagd. Naar mijn mening is het niet meer dan terecht dat de leden van deze commissie dergelijke verzoeken doen. We hebben ons immers geëngageerd voor een aantal zaken.

U sprak ook over kansarmen en mensen die wel geld overhebben voor speelgoed, maar niet voor een vaccin. Ik weet dat kansarmen veel meer nood aan een kleurentelevisie hebben dan u of ik. Al te vaak wordt in hun plaats beslist welke keuzes ze moeten maken. We horen onze waarden niet aan hen op te dringen.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Van Cleuvenbergen, u verdraait mijn woorden. Ik heb nooit beweerd dat kansarmen wel geld willen uitgeven aan speelgoed, maar niet aan een vaccinatie. Eerst heb ik gezegd dat ik tot nog toe geen berichten heb ontvangen van kansarme ouders over de vaccinatiecampagnes. Daarna heb ik opgemerkt dat ik wel e-mails krijg, vaak van begoede mensen trouwens, waarin wordt geëist dat ik de kosten van een recente inenting terugbetaal.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Dat is in feite wat de artsen voorstelden : laat de mensen zelf hun kinderen inenten, en betaal de kosten achteraf terug.

Ik heb nog een laatste opmerking over de vaccinatiecampagnes. U stelde dat u op 4 juli niet wist dat de zaken zo zouden lopen, en op 10 juli wel. Naar mijn mening moet een minister ook slecht nieuws bekend kunnen maken. Een boodschap van u zou de situatie duidelijker hebben gemaakt.

Er zijn in het algemeen heel veel vragen over de vaccinatiecampagnes. Dit soort besmettingen steekt acuut de kop op. In Nederland werden om die reden in specifieke regio's massaal mensen ingeënt. Vandaar dat de vraag van de heer Laloo niet terzake is. Een informatiepunt voor vaccinatiecampagnes zou een goede zaak zijn. Mensen met heel jonge kinderen gaan nu naar Kind & Gezin. De anderen moeten al weten dat ze terecht kunnen bij het CLB. Er is nood aan één centrum waar mensen met vragen over vaccinaties terecht kunnen. Ouders zouden daar informatie moeten krijgen over welke inentingen op welke leeftijd gebeuren en hoeveel dat kost.

Minister Mieke Vogels : Dat is ook de taak van de huisarts, maar dit dossier evolueert van dag tot dag, zodat communicatie niet eenvoudig is.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : In elk geval stonden de huisartsen met hun mond vol tanden. Ze raadden in geval van onzekerheid aan toch maar te laten vaccineren omdat ze niet wisten wanneer de campagne zou starten. De informatie moet zo'n lange weg afleggen. Als er één informatiepunt zou zijn, zou dit nog wel van pas kunnen komen op een ander moment zoals bijvoorbeeld wanneer een endemische ziekte opduikt. Daarom vind ik het zinvol om hieraan te werken.

Minister Mieke Vogels : Als een endemische ziekte opduikt, kunnen we een beroep doen op onze gezondheidsinspectie, die op dat vlak als informatieaanspreekpunt kan optreden. Ook de Vlaamse Infolijn is ingeschakeld.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Niet voor de gewone mensen maar slechts voor de mensen uit de sector.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de Noodhulptelefoon in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Gatz tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de Noodhulptelefoon in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz : Dank u, mijnheer de voorzitter. Mevrouw de minister, in feite gaat het om een zaak die zich in het begin van de zomer afspeelde. Er bestond toen verwarring over het voortbestaan van de Noodhulptelefoon in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, tenminste aan Vlaamse kant zoals die tot dan toe door het Seniorencentrum, een Vlaamse VZW, werd georganiseerd. Er was na-

Gatz

melijk een nieuw decreet op til dat de verzorging van dit soort diensten voortaan zou toevertrouwen aan dienstencentra. Dit is op zichzelf zeker geen slecht idee, maar het zou er in Brussel de facto toe leiden dat het systeem daar dreigt te verdwijnen of toch in elk geval in gevaar dreigt te komen. Of het echt zover zal komen, is nog de vraag maar een aantal opmerkingen dringen zich op.

De verzorging van de diensten zoals de Noodhulptelefoon zal worden overgeheveld van de VGC in Brussel naar de dienstencentra. Inmiddels zijn er een twaalftal Nederlandstalige dienstencentra in Brussel, als ik me niet vergis. Dat zijn echter allemaal privé-initiatieven. Ze zijn dus niet rechtstreeks verweven met de publieke dienstverlening, met een OCMW of andere initiatieven van de gemeenten zoals in Vlaanderen wel meer gebeurt. Ze zijn eigenlijk te klein om een goede werking van de Noodhulptelefoon te verzekeren. Als Brusselse gemeenten die taak op zich zouden nemen, wat mogelijk is, wordt de versnippering te groot om een volwaardige dienst te kunnen verzekeren. Bovendien zitten we dan weer met het probleem dat het Nederlandstalige karakter van de dienst niet per definitie is gewaarborgd. Hierover hadden we het reeds in één van de vorige debatten. Op die manier kom je uit bij andere initiatiefnemers. In Brussel zal het er dan waarschijnlijk op neerkomen dat de ziekenfondsen een noodhulpsysteem kunnen overnemen.

Er bestaat geen twijfel over dat de ziekenfondsen deze diensten op zich kunnen nemen en adequaat kunnen uitvoeren. Toch stel ik me vragen bij de implicaties voor de gebruiker. Deze verliest immers de mogelijkheid om zich te wenden tot de publieke dienstverlening, wat in Vlaanderen dan weer wel het geval is, en moet aankloppen bij een van de verzuilde ziekenfondsen.

Ik denk niet dat iedereen daarvoor staat te springen. Daarom heb ik volgende vragen. Zal er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorzien worden in een publieke dienst die de diensten van de Noodhulptelefoon blijft aanbieden, waardoor de Vlaamse Brusselaars niet noodzakelijk verplicht worden om kleur te bekennen ? Op welke manier zal zo'n dienst dan gecontroleerd worden op de tweetaligheidsvereiste ? We willen immers met de Noodhulptelefoon niet in hetzelfde problemenstraatje terechtkomen als met de spoeddiensten van de Brusselse ziekenhuizen. Tot nu toe verliep dat eigenlijk allemaal vrij goed via de centrale werking van het Seniorencentrum. Moeten we in het licht van de vorige vragen niet eerder streven naar een samenwerking tussen de verschillende Brusselse gemeenten en/of Vlaamse lokale dienstencentra om een Nederlandstalige, publieke dienstverlening te garanderen ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Het klopt inderdaad wat de heer Gatz zegt. In de regelgeving op de thuiszorg is voorzien in een subsidiëring van de lokale en regionale dienstencentra voor het aankopen van personenalarmtoestellen, die ter beschikking worden gesteld aan hulpbehoevende gebruikers die zelfstandig wonen. Die regelgeving tot subsidiëring van de personenalarmtoestellen houdt een gelijkberechtiging in van Vlaanderen en Brussel.

Opdat de dienstencentra hun werkzaamheden op een efficiënte en correcte wijze zouden kunnen organiseren, is in de regelgeving opgenomen dat de dienstencentra voor de uitvoering van hun werkzaamheden een beroep kunnen doen op een samenwerkingsverband. De dienstencentra zijn niet verplicht tot samenwerkingsakkoorden met andere lokale dienstencentra of gemeentebesturen. Ze kunnen kiezen voor samenwerking met organisaties die het best aansluiten bij hun visie en beleid.

Specifiek voor de Brusselse situatie wil dit zeggen dat de Brusselse dienstencentra voor de personenalarmtoestellen kozen om een samenwerkingsakkoord af te sluiten met de VZW Seniorencentrum, namelijk de Noodhulptelefoon. Dit is volgens mij een goede VZW, die veel ervaring heeft in deze werkzaamheden. Van de Vlaamse Gemeenschapscommissie ontving de Noodhulptelefoon een jaarlijkse subsidie van 2 miljoen frank.

In juli 2001 heeft de Vlaamse Gemeenschapscommissie het samenwerkingsverband met het Seniorencentrum opgezegd met ingang van oktober 2002. De VGC, die elk Brussels erkend lokaal dienstencentrum een jaarlijkse bijkomende toelage van 2 miljoen frank toekent, is misnoegd omdat zij door de nieuwe regelgeving niet meer, zoals vroeger, zelf geniet van de subsidie voor het aankopen van personenalarmtoestellen. We hebben die regelgeving moeten wijzigen onder druk van het Rekenhof. Het Rekenhof aanvaardde die aparte subsidiëring namelijk niet meer, en oordeelde dat ze in het kader van het thuiszorgdecreet rechtstreeks aan de lokale dienstencentra moest worden toegekend.

De Brusselse lokale dienstencentra weigeren – volgens mij terecht – de samenwerking met de niet-pluralistische regionale dienstencentra van de mu-

tualiteiten. 18 van de 19 Brusselse gemeenten bieden een uitsluitend Franstalige dienstverlening aan. De door de heer Gatz aangebrachte problematiek heeft betrekking op een besluit van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in een specifiek Brusselse context. We hebben wel afgesproken dat we op korte termijn de vertegenwoordigers van de VGC zullen uitnodigen om te bekijken hoe we deze problematiek kunnen oplossen op een manier die voor iedereen de beste is.

De heer Sven Gatz : Ik zou nog een bespiegeling willen geven. U hebt gelijk, deze bevoegdheid is niet exclusief de uwe. Ik ga deze vraag maandag ook stellen aan minister Chabert, omdat het inderdaad wel degelijk de VGC is die de overeenkomst met het Seniorencentrum heeft opgezegd. Wat hierin natuurlijk een belangrijke rol heeft gespeeld, is de nieuwe Vlaamse regelgeving.

Het blijft blijkbaar een moeilijke zaak, maar we zouden er toch moeten toe komen om de repercussies van de beslissingen van dit parlement en van de Vlaamse regering op het Brusselse werkterrein in te schatten. Dat is natuurlijk deels ook mijn rol en die van mijn vijf Brusselse collega's. Eigenlijk is het toch verwonderlijk dat het overleg postfactum wordt opgestart om de brokken te lijmen, terwijl men daar vooraf blijkbaar niet in geslaagd is. Ik kan dat alleen maar betreuren. Ik heb wel vertrouwen in u en in minister Chabert, en vermoed dat er toch een deftige oplossing zal komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een "on-line casino"

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over een "on-line casino".

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik geef toe dat ik een beetje een plastische titel gekozen heb. Ik weet niet of er nog collega's zijn die net als ik een bericht hebben gekregen van de Lotto. Ik heb zelf nog nooit op de Lotto gespeeld en weet dus niet hoe ik in hun bestand kom. Ik kreeg informatie over hun nieuwe campagne en een begeleidende brief op naam. Daarin kwamen onder meer de volgende slogans voor : 'Neem een abonnement op het geluk', 'U werkt geconcentreerd en u wil zorgeloos miljonair worden. Word miljonair zonder tijd te verliezen', 'Nu abonneren, straks miljonair' en 'Nog nooit op de Lotto gespeeld ? Het is eenvoudig'.

Het komt er dus op neer dat de Lotto een hele campagne voert om met een systeem van doorlopende opdracht op de Lotto te spelen. Dit choqueerde mij ten zeerste. We stellen hier steeds dat mensen niet mogen worden aangezet tot verslaving aangezien dat inderdaad heel veel ellende meebrengt. We voeren bovendien een preventief beleid en het gaat hier ten slotte om iets wat deel uitmaakt van een overheidsinstelling. Daarom dacht ik dat het de moeite loonde om hierover een vraag te stellen aan de minister die bevoegd is voor preventief beleid en zo na te gaan wat op dit ogenblik in verband met gokverslaving gebeurt op dit niveau.

Toevallig las ik een paar dagen later in het Nieuwsblad van 9 oktober een artikel over een onderzoek naar gokverslaving dat vanuit de VAD op touw is gezet. Een van de duidelijke stellingnamen – het is iemand van het CAD van Limburg die het onderzoek heeft uitgevoerd -bleek te zijn dat niet alleen illegaal gokken ongezond is. Niet alleen gokken op illegale toestellen maar ook gokken in het algemeen houdt een risico in.

'Hoe minder goktoestellen, hoe liever', luidt een van de adviezen. Daarbij formuleert hij de aanbeveling ervoor te zorgen dat er meer en aangepaste hulpverlening en preventie komt. De onderzoeker pleit onder meer voor specifieke sensibiliseringsacties over gokproblemen en de bijscholing van zorgverleners. Bovendien is een aparte hulplijn voor gokverslaafden nodig maar dan best geïntegreerd in de 'druglijn'.

Dat is de aanbeveling in de pers maar het onderzoek zelf heb ik ook niet. Ik heb geleerd dat dit vrij recent is verschenen als aanbeveling. In de CVP-fractie hadden we ook een collega die zich heel sterk heeft opgeworpen tegen gokverslaving : de heer Olivier. Mocht hij hier nog gezeten hebben, had hij waarschijnlijk hierover ook al geïnterpelleerd.

Het is wel zo dat naar aanleiding van zijn aanhoudende vragen en interpellaties ook een voorstel van resolutie is geformuleerd die een aantal aanbe-

Becq

velingen aanbracht en die mee werd gesteund door alle democratische partijen. Hierin waren ook diverse aanbevelingen opgenomen zowel over onderzoek als in verband met hulpverlening en preventie. Deze aanbevelingen zijn wel niet altijd zo concreet als die uit het onderzoek van de VAD, zoals de drug- of de 'gokhulplijn', als ik het zo mag noemen.

Mevrouw de minister, op federaal niveau bestaat er een commissie voor goktoestellen. In hoeverre bent u als minister die preventief werkt ten aanzien van verslaving, betrokken bij die federale commissie en bij de federale regelgeving ? Wordt u over initiatieven als dit 'on-line casino' geïnformeerd of krijgt u dat zoals ik in uw brievenbus ?

De uitvoering van die resolutie inzake gokverslaving is belangrijk. Zijn er al stappen ondernomen en is er vooruitgang gemaakt ? Meer in het algemeen moeten we nagaan hoe de resoluties die wij hier vroeger vaak unaniem goedkeurden, uitgevoerd werden.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Ik had daarvan nog niet gehoord. Ik vind dit op zijn minst een bijzonder laakbare praktijk van de Nationale Loterij. Ik stel mij tegelijkertijd ook de vraag of de wet op de privacy hierdoor niet wordt geschonden. Meer bepaald, ik kan me voorstellen dat iemand die meespeelt, in het bestand zit. Maar wie niet meespeelt, zit daar niet in. Dus denk ik dat men bij Lotto vergelijkt met registers of lijsten van adressen die ze niet in hun bezit heeft. Dat is op zijn minst een probleem. Ik sluit me in elk geval aan bij de vragen van mevrouw Becq.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik moet zeggen dat ik mij ook vaak erger, niet alleen aan de producten van de Lotto, maar ook aan de reclame. 'Weer een reden om Lotto te spelen' omdat iemand geen keidure champignons kan kopen of omdat 'ik met Jean-Marie wil trouwen en een heel groot feest wil'. Ik erger mij daar ook mateloos aan.

Mevrouw Sonja Becq : Het is blijkbaar wel beklijvende reclame want ik kan dat zo niet nadoen.

Minister Mieke Vogels : Het moet goede reclame zijn, want ze valt op. Het zet mij er alvast niet toe aan Lotto te spelen.

U weet dat in 1991 door de toenmalige federale minister van Justitie de Kansspelcommissie werd opgericht. Die commissie adviseert de minister van Justitie. Sinds 1993 heeft de Kansspelcommissie een controle en toezichthoudende opdracht ter voorkoming van misbruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld. In mei 1999 werd de commissie andermaal hervormd tot een officieel advies-, beslissings- en controleorgaan van het ministerie van Justitie, met een magistraat als voorzitter.

Nu blijkt dat de Nationale Loterij niet onder die huidige wet valt en zichzelf daarbuiten stelt. De Nationale Loterij valt onder de bevoegdheid van de minister van Overheidsbedrijven en heeft zijn eigen regels. Zo is het verboden dat minderjarigen kansloten kunnen kopen en eventuele winst kunnen innen. Uitbaters van verkooppunten hebben een vergunning nodig van de bevoegde minister. Men heeft geen toezicht op de producten of op de wijze waarop de Lotto reclame maakt voor die producten.

Er wordt mij gezegd dat het nieuwe initiatief van de Nationale Loterij om mensen via domiciliëringsopdracht op de Lotto te laten spelen, zich richt tot een specifiek segment van de bevolking, dat zijn leven geautomatiseerd inricht door onder meer gebruik te maken van telebanking en domiciliëring. Het zou inderdaad interessant zijn om in dit verband eens te informeren naar de bescherming van de privacy. Banken mogen aan de Nationale Loterij niet doorgeven welke klanten er aan telebanking doen.

De Vlaamse Gemeenschap wordt niet betrokken bij de lancering van nieuwe producten van de Nationale Loterij. Ik kan daar dan ook geen advies over geven. Ik ben wel bevoegd voor de preventieve aanpak van alcohol- en andere drugsproblemen, inclusief gokken en psychofarmaca. Er bestaan dan ook een aantal specifieke initiatieven met betrekking tot gokken in Vlaanderen. Zo bestaat er 'Omgaan met risico's plus', een spel voor het secundair onderwijs. Tevens zijn er folders voor spelers en gokkers, affiches, cursussen voor uitbaters en werknemers van casino's en kansspelautomaten, de advies- en drukkingsgroep WTGV. Dit is de Werkgroep tegen Gokverslaving, die ons adviseert inzake het Vlaamse beleid. Er is een cursus 'Stoppen met gokken' uitgewerkt en er bestaan praatgroepen voor mensen met gokproblemen.

De VAD organiseert inderdaad een aantal initiatieven, vooral voor intermediairen met betrekking tot de gokproblematiek. Dat wil zeggen dat er een

Vogels

soort intervisie wordt georganiseerd voor hulpverleners die werken met groepen rond gokverslaving. Die begeleiding heeft plaats in Matt Talbot, het centrum voor geestelijke gezondheidszorg in Antwerpen. Dit centrum organiseert dat in onderaanneming voor de VAD. Er is ook een vorming voor preventiewerkers met betrekking tot gokken. Dat wordt in onderaanneming georganiseerd door het Centrum Alcohol en Drugs in Limburg.

Er bestaat een inventaris van organisaties die preventief en curatief rond gokken werken. Die zullen worden beschreven in de VAD-doorverwijsgids die op dit moment in druk is. Deze doorverwijsgids zal op ruime schaal worden verspreid ten behoeve van hulpverleners en intermediairen en dus niet direct ten behoeve van het publiek of de potentiële gokker. Daarnaast is er een uitgebreid dossier met achtergrondinformatie over gokken voor preventiewerkers, hulpverleners en intermediairen. Ten slotte is er een cahier voor de implementatie en ondersteuning van een lokaal beleid met betrekking tot gokken in de reeks : 'Een alcohol en drugsbeleid : schakel jezelf in !'. Dit cahier komt uit eind december 2002 en laat dus nog wel een jaartje op zich wachten. Dat zijn de initiatieven die op dit moment plaatsvinden.

U zult het mij wel niet ten kwade duiden dat ik niet uit mijn hoofd weet wat er in die eensluidend goedgekeurde resolutie staat. Ik zal dat nog eens opzoeken. Wat de uitvoering van de resoluties van deze legislatuur betreft, houd ik mij aan de bepalingen van het parlement en zijn voorzitter. Die bepalingen zijn dan ook opgenomen in de beleidsbrief die er binnenkort aankomt. Daarin zal dus staan wat er is gebeurd met de resoluties van het parlement.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het bizarre van de Nationale Loterij is dat er aan de ene kant mensen bij kansspelen worden betrokken, maar dat er aan de andere kant dankzij die middelen heel veel in de welzijnssector wordt gefinancierd. Dat laatste is ook nodig, maar dat is dus wel het bizarre van heel dat systeem. Zelf blijf ik daar dan toch wel een aantal bedenkingen bij hebben.

Het is uiteraard goed om eens een opsomming te horen van de dingen die er gebeuren rond gokverslaving. Misschien moeten we dat zelfs als apart punt in de begroting opnemen. Ik vermoed dat het onder meer ook om een aantal specifieke middelen gaat. Op die manier kunnen we op een systematischer manier opvolgen hoe er wordt gewerkt en kunnen we ook een systematiek opbouwen in de opvolging van dit geheel.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over preventiecampagnes inzake prostaatkanker

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over preventiecampagnes inzake prostaatkanker.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de Gentse professor De Sy waarschuwde onlangs dat vooral westerse mannen hun voedingsgewoonten dringend moeten aanpassen. Anders kan het aantal prostaatkankers in de komende decennia makkelijk verdubbelen. De maatschappelijke belangstelling voor prostaatkanker is tegenwoordig niet te vergelijken met die voor borstkanker. Zowel door de media als door de preventiecampagne van de overheid worden we om de haverklap geconfronteerd met de gevaren van borstkanker, en terecht. De strijd tegen prostaatkanker staat echter veel minder ver. Is het moment niet aangebroken om parallel met de campagne gericht op vrouwen en borstkanker, een even grootschalige campagne op het getouw te zetten om mannen te informeren over prostaatkanker ?

Volgens professor De Sy zijn mannen minder vatbaar voor preventieacties en zijn ze moeilijker te motiveren om preventief een arts te raadplegen. Zolang ze er niet echt last van hebben, schuiven mannen het probleem voor zich uit. Het gevaar is nochtans reëel. Dat bewijzen de cijfers. Prostaatkanker is sterk leeftijdsgebonden. Vanaf veertig jaar verdubbelt het risico op deze ziekte om de tien jaar. Eén vijftiger op drie is drager van een slapende prostaattumor. Rekening houdend met de vergrijzing van onze samenleving dreigt het aantal gevallen de komende decennia sterk toe te nemen.

Roegiers

Dit hoeft echter niet zo te zijn. Op dit moment krijgen in België 54 op 100.000 mannen prostaatkanker, in Italië zijn dat er 18,8 en in China slechts 1,8. Uit onderzoek blijkt dat veel afhangt van de voedingsgewoonten. Weerom wordt gewezen op de gevaren van de westerse voeding, die te rijk is aan dierlijke vetten. Wie overschakelt op een mediterraan dieet of op oosterse voeding met veel soja, beperkt het risico op prostaatkanker aanzienlijk. Het is wellicht geen sinecure om de Vlaamse man ervan te overtuigen zijn steak bearnaise te vervangen door een dagelijkse portie tofoe : vandaar de nood aan voorlichting en sensibilisatie, om zo het hoofd te kunnen bieden aan dit onzalige toekomstperspectief.

Mevrouw de minister, ik heb voor u de volgende vragen. Erkent u het dreigende gevaar van een sterke toename van het aantal levensbedreigende gevallen van prostaatkanker in de komende jaren ? Overweegt u acties of campagnes op het getouw te zetten die onder meer tot doel hebben de voedingsgewoonten te veranderen ? Overweegt u – analoog aan de borstkankerscreeningcampagnes voor vrouwen – acties inzake preventieve prostaatkankerscreening voor mannen te organiseren ?

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, in de vorige legislatuur heeft toenmalig Vlaams volksvertegenwoordigster Avontroodt hierover ook een vraag gesteld. Toen bleek dat er in dat verband een experiment liep in Antwerpen. Het ging om een wetenschappelijk begeleid prostaatkankeronderzoek – een screening – in samenwerking met de huisartsen. Dit onderzoek zou een aantal jaren duren. Men ging ervan uit dat men uit dat onderzoek voldoende gegevens zou krijgen om de nodige conclusies te trekken voor het beleid terzake in Vlaanderen. Mevrouw de minister, hoe zit het nu met dat onderzoek ?

Ik meen me ook te herinneren dat er toen werd gezegd dat men een explosie mag verwachten van prostaatonderzoeken rond de jaren 2010. Dan zullen er immers zeer veel mensen zijn die zich in de bevolkingsgroep bevinden die daar heel vatbaar voor is. De organisatie van dit alles zal toch nog wel wat planning en wetenschappelijke begeleiding vragen. Daarom stel ik nu al de vraag hoever men met dit alles staat.

De voorzitter : Ik wil hier zelf graag nog iets aan toevoegen. Het probleem met preventief prostaatkankeronderzoek is dat het zeer veel sluimerende of slapende tumoren betreft, waar men 'mee' sterft maar niet 'aan' sterft. Dat was ook de reden waarom voormalig minister Demeester geen voorstander was van een routinematig preventief onderzoek. Op die manier zou men immers zeer veel onnodige operaties en ingrepen krijgen. Zij heeft ons trouwens een artikel bezorgd van een Nederlandse prof. Die stelde zelfs dat inzake preventief prostaatonderzoek de remedie erger is dan de kwaal.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik vind het eigenlijk wel goed dat de voorzitter al het antwoord geeft op de vraag.

De voorzitter : Ik herinner me dat toevallig.

Minister Mieke Vogels : Er zijn in dit verband de jongste tijd inderdaad heel wat dingen gebeurd. Soms krijgt men dan ook enigszins 'wrange' reacties. Er wordt bijvoorbeeld een grote campagne inzake borstkankerscreening gelanceerd, en dan komen er soms reacties van mannen die zich als het ware tekortgedaan voelen. In die zin is dit uiteraard een goede vraag.

Deze vraag komt bovendien ook op het juiste moment. We beschikken nu immers net over de gezondheidsindicatoren van 1999. Die gezondheidsindicatoren leren ons dat er vóór de leeftijd van 45 jaar in 1999 niemand gestorven is aan prostaatkanker. Tussen de 45 en de 64 jaar stierven 50 Vlaamse mannen aan prostaatkanker. In dezelfde leeftijdsgroep sterven bijna tienmaal meer vrouwen aan borstkanker, namelijk 475. Dat is dus toch nog wel een heel groot verschil. Na de leeftijd van 65 jaar, en vooral na 75 jaar, zien we wel een sterke stijging van het aantal overlijdens door prostaatkanker.

We beschikken nu ook voor de eerste keer over een overzicht van alle doodsoorzaken van de voorbije tien jaar. De sterftecijfers voor het voorbije decennium geven een vrij stabiel beeld. De te verwachten toename van de sterfte door prostaatkanker komt dus vooralsnog niet tot uiting in onze sterftetabellen. Momenteel is er dus nog geen toename.

De oorzaak van prostaatkanker is nog niet gekend. Wel heeft men de volgende risicofactoren kunnen identificeren. De kans wordt groter naarmate men ouder wordt. Er zijn raciale factoren : het komt veel meer voor bij zwarten dan bij blanken. Er is

Vogels

het aspect van de erfelijkheid. Ook zou borstkanker bij een vrouwelijke nauwe verwante de incidentie van prostaatkanker verhogen.

Hoe zit het met de mogelijke risicofactoren ? Een van de belangrijkste risicofactoren heeft te maken met de voeding. Een voeding die rijk is aan dierlijke vetten en arm aan vers fruit, groenten en vis, verhoogt het risico op prostaatkanker. Een slechte voeding is dan ook de oorzaak van nog heel wat andere kwalen, waaronder hart- en vaatziekten.

Het is uiteraard een van onze gezondheidsdoelstellingen om te trachten een invloed te krijgen op de voedingsgewoonten van de Vlaming. In de LOGO's werkt men daarmee. In mijn omzendbrief van 30 november 1999 heb ik trouwens aan de LOGO's gevraagd om te werken in de richting van acties rond gezonde voeding in bedrijven, scholen, grootkeukens en administraties. Steeds meer mensen gebruiken immers hun middagmaal in collectieve restaurants.

Het is evident dat niet alleen in de preventie van kanker gezonde voeding een belangrijke plaats inneemt, maar ook in de strijd tegen cardiovasculaire aandoeningen. Die campagnes zijn dus ook daarvoor nodig.

U vroeg of we, analoog aan de borstkankerscreeningscampagnes, ook een campagne over prostaatkanker overwegen. De voorzitter gaf hier al deels een antwoord op. Op dit moment is er nog steeds geen doeltreffende screentest voor de vroegtijdige opsporing van prostaatkanker bij symptoomloze mannen. Er is een bloedtest, namelijk de prostaatspecifieke antigentest. In de medische wetenschap wordt die echter nog steeds niet gepropageerd als screentest, om een aantal redenen. Zo vertonen een op drie mannen met prostaatkanker toch geen verhoogd PSA in hun bloed. Er zou daardoor sprake zijn van heel veel valse negatieve resultaten. Ook hebben twee op drie mannen met een verhoogd PSA, bijvoorbeeld ten gevolge van goedaardige prostaathyperplasie, geen prostaatkanker. Er zijn dus ook te veel valse positieve resultaten. Dit veroorzaakt onnodige ongerustheid. Bovendien zouden veel mannen als gevolg van deze eerste positieve test andere testen ondergaan, zoals de naaldbiopsie en de rectale echografie. Dit zouden overbodige testen zijn, die naar men me zegt niet aangenaam en zelfs niet geheel zonder risico zijn.

Bovendien bestaat er geen kritische drempelwaarde voor PSA. Wetenschappelijk gezien is men het daar nog steeds niet over eens. Ook schommelen de PSA-waarden van man tot man en nemen ze toe met de leeftijd. Er is al evenmin eenstemmigheid over de behandelingsmethode van vroege prostaatkanker. Zoals men daarnet opmerkte : sommige prostaatkankers zijn weinig agressief, groeien zeer traag, zeker bij oudere mannen, en verlopen soms zonder symptomen. In deze gevallen is behandeling overbodig. Mochten we dat allemaal systematisch gaan opsporen, dan zouden we ook systematisch gaan behandelen. De vraag is of we dan niet meer problemen teweegbrengen dan dat we baten hebben. Of anders gezegd : er sterven meer mannen met prostaatkanker dan aan prostaatkanker. Andere mannen behoeven uiteraard therapie, maar het is niet altijd evident om deze agressieve kankers te onderscheiden van de traag groeiende.

Samengevat kan worden gesteld dat er vandaag onvoldoende evidentie bestaat om een screeningsprogramma ter opsporing van prostaatkanker op te zetten. Ik wil de uitkomst van onderzoeksprogramma's in de Verenigde Staten en elders in Europa afwachten alvorens een andere beleidsbeslissing te nemen. Mevrouw Van Cleuvenbergen, u verwees daarnet naar iets in Antwerpen. Als ik me niet vergis is dat een onderdeel van een Europees programma.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Dat klopt.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben enigszins gerustgesteld door uw antwoord. Wel wil ik nog even zeggen dat het geenszins mijn bedoeling was om mannen op te zetten tegen vrouwen.

In het kader van de gezondheidspromotie die vorige week ter sprake kwam in het VIG en de hoorzittingen over zwaarlijvigheid en gewichtsproblemen die ons te wachten staan, is het misschien goed om na te denken over gezonde voeding. Die zal inderdaad ook wel zijn invloed hebben op het gewicht. Zo kunnen we dit mee ter sprake brengen.

Minister Mieke Vogels : Dat zijn dan twee vliegen in een klap.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 18.13 uur.*